

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2020/421000077990

ÚČTOVANIE, OCEŇOVANIE A VYKAZOVANIE
VIRTUÁLNEJ MENY
Bakalárska práca

2020

Radovan Paulovič

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2020/421000077990

ÚČTOVANIE, OCEŇOVANIE A VYKAZOVANIE
VIRTUÁLNEJ MENY
Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Ladislav Kareš, PhD.

Bratislava 2020

Radovan Paulovič

POĎAKOVANIE

Týmto by som chcel poďakovať vedúcemu mojej záverečnej práce doc. Ing. Ladislavovi Karešovi, PhD. za jeho odborné vedenie, metodickú pomoc a cenné rady, ktoré mi poskytol pri jej vypracovaní. Taktiež sa chcem poďakovať Ing. Miriame Blahušiakovej, PhD. prodekanke pre rozvoj, medzinárodné vzťahy a vzťahy s verejnosťou za jej veľmi promptnú pomoc a inšpiráciu.

ABSTRAKT

PAULOVIC, Radovan: *Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Ladislav Kareš, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2020, 51 strán.

Cieľom našej záverečnej práce je definovať termín virtuálna mena, poukázať na príčiny vzniku takejto meny. V práci sa budeme venovať problematike účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny podľa platnej metodiky účtovníctva Slovenskej republiky. V práci analyzujeme systém účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva, platnú legislatívu a jej aplikáciu v praxi. Práca je rozdelená do troch kapitol. Prvú kapitolu venujeme základným informáciám o peniazoch a virtuálnych menách, ako vznikli, ako sa rozvíjali a takisto teoretickým poznatkom vedenia účtovníctva o virtuálnej mene a legislatíve platnej v súčasnosti v Slovenskej republike. V nej sme ťažili z viacerých medzinárodných zdrojov. V ďalšej kapitole charakterizujeme cieľ práce, metodiku práce a metódy skúmania, ktoré sme použili pri písaní záverečnej práce. V poslednej kapitole sa zaoberáme analýzou účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. V nej opisujeme postupy účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny, táto kapitola nadväzuje na legislatívnu teoretickú časť práce z prvej kapitoly. Obsahom analýzy sú jednotlivé účtovné prípady účtovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva v podmienkach slovenského účtovníctva, ktoré sú zároveň výsledkom riešenia danej problematiky.

Kľúčové slová: virtuálna mena, účtovanie, oceňovanie, vykazovanie, kryptomena.

ABSTRACT

PAULOVIC, Radovan: Accounting, Valuation and Reporting of Virtual Currency. - University of Economics in Bratislava. Faculty of Business Informatics; Department of Accounting and Auditing. - Thesis supervisor: doc. Ing. Ladislav Kares, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2020, 51p.

The aim of our final work is to define the term virtual currency, to point out the causes of such a currency. In this work we will deal with the issue of accounting, valuation and reporting of virtual currency according to the applicable accounting methodology of the Slovak Republic. In this work we analyze the system of accounting, valuation and reporting of virtual currency in the system of simple and double-entry bookkeeping, applicable legislation and its application in practice. The work is divided into three chapters. The first chapter was devoted to basic information about money and virtual currencies, how they originated, how they developed, as well as theoretical knowledge of bookkeeping about virtual currency and legislation currently in force in the Slovak Republic. In it, we benefited from several international sources. In the next chapter, we characterized the aim of the work, the methodology of the work and the research methods that we used in writing the final work. In the last chapter we deal with the analysis of accounting, valuation and reporting of virtual currency in the system of simple and double entry accounting. In it we described the procedures of accounting, valuation and reporting of virtual currency, this chapter follows the legislative theoretical part of the work from the first chapter. The content of the analysis is individual accounting cases of accounting for virtual currency in the system of simple and double-entry bookkeeping in the conditions of Slovak accounting, which are also the result of solving the issue.

Keywords: virtual currency, accounting, valuation, reporting, cryptocurrency.

OBSAH

Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov

Úvod.....	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	8
1.1 Dejiny a rozdelenie peňazí	9
1.2 Prehľad najpoužívanějších kryptomien.....	12
1.3 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny a ich legislatívny rámec v Slovenskej republike	14
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	17
3 Výsledky práce a diskusia.....	19
3.1 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva	20
3.1.1 Základné princípy účtovania v sústave jednoduchého účtovníctva	21
3.1.2 Účtovanie a oceňovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva..	22
3.1.3 Vykazovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva.....	24
3.1.4 Príklady účtovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva.....	28
3.2 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva	31
3.2.1 Základné princípy účtovania v sústave podvojného účtovníctva	31
3.2.2 Účtovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva	32
3.2.3 Oceňovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva	37
3.2.4 Vykazovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva	38
3.2.5 Príklady účtovania v sústave podvojného účtovníctva.....	41
Záver	47
Zoznam použitej literatúry	48

Zoznam obrázkov, tabuliek a grafov

Zoznam obrázkov

Obr. 1 – Zobrazenie príjmov a výdavkov v UZ v jednoduchom účtovníctve.....	27
Obr. 2 – Zobrazenie krátkodobého finančného majetku v UZ v jednoduchom účtovníctve	27
Obr. 3 – Vykazovanie finančného majetku v Súvahe	39
Obr. 4 – Vykazovanie výnosov z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát	40
Obr. 5 – Vykazovanie nákladov z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát.....	40
Obr. 6 – Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát	40

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 - Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 1	28
Tabuľka 2 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 2	29
Tabuľka 3 - Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 3	30
Tabuľka 4 – Zobrazenie finančného majetku podľa časového hľadiska	33
Tabuľka 5 – Zobrazenie syntetických účtov účtovnej skupiny 56 – Finančné náklady	34
Tabuľka 6 – Zobrazenie syntetických účtov účtovnej skupiny 66 – Finančné výnosy	35
Tabuľka 7 – Zobrazenie rozdielu výsledku hospodárenia	36
Tabuľka 8 – Vysvetlenie delenia výsledkov hospodárenia podľa činnosti	36
Tabuľka 9 – Inventarizačné rozdiely	38
Tabuľka 10 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 4, časť a	41
Tabuľka 11 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 4, časť b	42
Tabuľka 12 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 5	43
Tabuľka 13 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 6	44
Tabuľka 14 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 7	45

Zoznam grafov

Graf 1 - Porovnanie najpoužívanějších virtuálnych mien na základe celkovej trhovej kapitalizácie	14
--	----

ÚVOD

Rovnako ako pôvod tradičných peňazí, digitálne meny sú výsledkom vznikajúceho dopytu po zmene v rozvíjajúcej sa spoločnosti. Tieto meny sú peniaze, ktoré v reálnom svete nemajú fyzickú hmotu a existujú iba v digitálnej podobe. Digitálne peniaze vzhľadom na reguláciu môžeme rozdeliť na dve kategórie. Prvou kategóriou sú regulované digitálne peniaze, napr. vklady v bankách. Kryptomeny Európska centrálna banka označila za neregulované digitálne peniaze, ktoré sú na rozdiel od regulovaných digitálnych peňazí používané vo vlastných jednotkách - v bitcoinoch a nie v dolároch či eurách. Nie sú kontrolované žiadnou bankou a používa ich určitá skupina ľudí.¹

Čiastkovým cieľom našej záverečnej práce je interpretovať termín virtuálna mena, poukázať na príčiny jej vzniku, ale hlavným zámerom našej záverečnej práce je problematika účtovania, oceňovania a vykazovania takejto meny podľa platnej metodiky účtovníctva Slovenskej republiky. Analyzovali sme systém účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva, platnú legislatívu a jej aplikáciu v praxi. Práca je rozdelená do troch kapitol. V prvej kapitole sa venujeme základným informáciám o peniazoch a virtuálnych menách, ako vznikli, ako sa rozvíjali a takisto teoretickým poznatkom vedenia účtovníctva o virtuálnej mene a legislatíve platnej v súčasnosti v Slovenskej republike. V ďalšej kapitole sme charakterizovali cieľ práce, metodiku práce a metódy skúmania, ktoré sme použili pri písaní záverečnej práce. V záverečnej kapitole sme sa zaoberali analýzou účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. Táto kapitola opisuje postupy účtovania virtuálnej meny a nadväzuje na legislatívnu teoretickú časť práce z prvej kapitoly. Obsahom analýzy sú jednotlivé účtovné prípady - príklady účtovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva v podmienkach slovenského účtovníctva, ktoré sú zároveň výsledkom našej záverečnej práce.

Zámerom našej záverečnej práce je vysvetlenie jednotlivých účtovných prípadov v systéme jednoduchého a podvojného účtovníctva a na jednotlivých príkladoch ukázať účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v zmysle platnej legislatívy v Slovenskej republike, všetkým, ktorí majú o uvedenú problematiku záujem.

¹ MALATA M., MARTAUS J. MPH advokátska kancelária. *Kryptomeny a rodiaci sa právny rámec*. [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné online: <https://www.epravo.sk/top/clanky/kryptomeny-a-rodiaci-sa-pravny-ramec-4099.html>

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

Peniaze plnili základné funkcie v našej spoločnosti už celé tisícročia a ich podstata sa nezmenila. Sú všeobecným prostriedkom výmeny, predstavujú hodnotu, ale sú aj zúčtovacou jednotkou. Funkcie peňazí sa vymedzujú takto:

- a) peniaze ako výmenný prostriedok – sú prostriedkom výmeny;
- b) peniaze ako depozitný prostriedok – uchovávateľ hodnôt - zhromažďujú sa ako úspory, ktoré možno neskôr použiť buď na nákup kapitálu alebo pôdy;
- c) peniaze ako zúčtovacia jednotka. Súčasné aj budúce ceny vymieňaných tovarov a služieb sa vyjadrujú v tejto jednotke, napr. v EUR, v USD. S prvou funkciou peňazí v modernej ekonómii sa stretávame hlavne pri kúpe a predaji tovarov a služieb, pričom peniaze vystupujú ako medziprodukt výmenného procesu. Druhou dôležitou funkciou peňazí je, že sú meradlom hodnoty. Obchod s hodnotou umožňuje ľuďom previesť kúpnu silu svojho súčasného peňažného príjmu do budúcnosti. Finančný systém sa za celú našu históriu, podobne ako ľudská spoločnosť, vyvíjal, prehlbovali sa finančné väzby medzi jednotlivými krajinami, štátmi, ale aj svetadielmi. Treťou funkciou je zúčtovacia jednotka, ktorá slúži ako spôsob merania a porovnania hodnoty tovarov a služieb vo vzťahu k sebe navzájom. Môžeme pomerne dobre určiť, či sa niektoré tovary a služby vyplatia viac ako iné, a to hlavne podľa dostupných cien na trhu.²

Mena je charakterizovaná ako peňažná sústava platná v určitom štáte alebo zoskupení štátov a je upravená jeho právnym poriadkom. Právna úprava meny je výrazom štátnej suverenity. Peniaze sú univerzálny tovar, všeobecný ekvivalent, ktorý slúži predovšetkým na vyjadrovanie cien tovarov, na ich kúpu či predaj a na realizáciu rôznych platieb. Často sa možno stretnúť s používaním slova mena ako prekladom anglického slova currency, ktoré v skutočnosti všeobecne predstavuje to, čo v slovenčine slovo obeživo (z lat. currere = bežať). Mena znamená predovšetkým peňažnú sústavu jedného štátu alebo zoskupenia štátov a nie jeho obeživo. Mena existuje aj v nefyzickej podobe - digitálna mena. Tiež je nazývaná elektronické peniaze, elektronická mena, digitálne peniaze, alebo e-peniaze. Štátne digitálne meny existujú v podstate už v súčasnosti, kedy značná časť platieb, vrátane úverov, pôžičiek, prebieha cez bankové karty alebo elektronické prevody.

² MAJERČÁKOVÁ, Daniela. *Peniaze a bankovníctvo*. Prvé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018. 30 s. ISBN 978-80-7552-972-5.

Vynález peňazí bol revolučným míľnikom našich predkov, ktorý naštartoval rozvoj ľudskej civilizácie. Zavedeniu peňazí predchádzali prírodné platidlá od mušlí po drahé kovy, ktoré mali aj svoju vlastnú úžitkovú hodnotu. Podoba peňazí používaných v rôznych spoločnostiach sa postupom času menila. Postupne sa rozvíjali v každej spoločnosti. Boli určené na kompenzáciu za to, že niekto urobí inému službu, či pri výmene tovaru, peniaze umožnili platenie za prácu a uľahčili nákup a predaj tovaru. Neskôr peniaze pomohli prepojiť rôzne časti sveta tým, že umožnili obchodníkom cestovať cez kontinenty na nákup a predaj rôzneho tovaru aj na iných svetadieloch.

1.1 Dejiny a rozdelenie peňazí

Prvé staroveké mince pochádzali zo vzácného porcelánu a začali sa postupne rozširovať do krajín „úrodného polmesiaca“ v období 2. tisícročia pred našim letopočtom. Prvá starobylá minca pochádza z prastarého porcelánu a bola vyrobená z cowarie. Tieto mince sú klasifikované ako primitívne mince a používali sa od roku 1600 pred našim letopočtom v Číne až do 20. storočia nášho letopočtu v Afrike. V tom istom období ako tieto mince, boli použité rôzne komodity ako platby výmenného obchodu v Stredomorí a na Blízkom východe. Pri presadení razených mincí však vznikol rozdiel medzi nominálnou hodnotou mince a skutočným obsahom drahého kovu v minci. Pretože sa v Stredomorí používali ako zlaté (prevažne na východe), tak aj strieborné (v Grécku) a bronzové (Rím) mince, vznikli tiež rôzne menové systémy a už cisár Konštantín sa pokúsil zaviesť jednotnú zlatú menu, tzv. „solidus“.³ Prechod na menu bez obsahu kovu a založenú iba na dôvere obchodníkov pripravil vznik zmeniek. Zaujímavú formu zmenky predstavovali anglické „tally sticks“, pôvodne drevené paličky so zárezmi, ktoré označovali sumu platby. Palička sa rozštiepila na dve polovice tak, aby na oboch boli zárezy vidieť, a predstavovala potvrdenie o zaplatení, a to tak, že polovicu si nechal obchodník a druhú ten, ktorý platil (kupca). Po čase prišli na rad papierové zmenky a z nich sa v Číne vyvinuli štátne bankovky s pevnými hodnotami už v 11. storočí. V Európe sa prvé bankovky objavili okolo roku 1661, kedy ich z nedostatku strieborných mincí začala vydávať štokholmská banka. Ľudia však papierové peniaze prijímali dosť neochotne, zvlášť keď sa ukázalo, že ich môže postihnúť

³ ROBERTSON, J. *THE HISTORY OF MONEY From Its Origins to Our Time*. [online]. [cit. 2019-12-28]. Dostupné online: <http://www.jamesrobertson.com/book/historyofmoney.pdf>

„bankrot“, čo je stav, kedy banka svoj záväzok nemôže kryť. Tieto skutočné papierové peniaze sa používajú dodnes vo všetkých krajinách sveta.⁴

V nasledujúcej časti si predstavíme a porovnáme rôzne peniaze súčasnosti. Delia sa podľa materiálu:

- a) na primitívne peniaze – v podobe obyčajných predmetov, napr. mušle
- b) hotovostné peniaze – mince alebo papierové peniaze
- c) bezhotovostné peniaze - peniaze na bežných účtoch v bankách.

Peniaze podľa druhu rozlišujeme na komoditné, fiatové alebo digitálne peniaze.

Komoditné peniaze pochádzajú z barterového systému, kde sa tovar a služby priamo vymieňajú za iný tovar alebo služby. Sú druhom peňazí, ktoré majú vlastnú hodnotu, nezávisle od akéhokoľvek riadiaceho orgánu. Najznámejšie komoditné peniaze sú dnes zlato a striebro, obchoduje sa aj s dobytkom, zrnom, cukrom, ropou alebo inými komoditami. Komodity sa dajú rozdeliť do dvoch základných skupín na základe toho, podľa čoho sa oceňujú. Hovädzí dobytok sa spočítava na kusy, zatiaľ čo komodity ako zrná, zlato alebo ropa boli merané podľa hmotnosti, napr. gram, kilogram, barel. Dôležitá vec, ktorú treba o komoditných peniazoch vedieť je, že ich hodnota je definovaná vnútornou hodnotou samotnej komodity. Inými slovami - samotná komodita sa stáva peniazmi.⁵

Fiatové peniaze sú druh peňazí, ktoré dnes používame. Termín pochádza z anglického "fiat" (z latinčiny), čo znamená v angličtine buď samotné latinské "nech sa stane" alebo nariadenie, príkaz, autorizácia. Sú zákonným platobným prostriedkom a sú medzi ľuďmi v spoločnosti všeobecne akceptované. Medzi príklady fiatových peňazí patria mince alebo papierové peniaze. Papierové peniaze priniesli mnohé riziká. Môžeme si to ukázať na príklade: Banka X má v trezore 10 ton zlata a vytvorila bankovky s nominálnou hodnotou 100 ton zlata. Banka tak vytvorila hodnotu rovnú 90-tim tonám zlata prakticky z ničoho a musí neustále odolávať pokušeniu vytvoriť ešte viac a ešte viac bankoviek. Pôžičky sa predsa splácajú reálnym zlatom. Ak si klienti banky po čase všimnú, že papierikov je viac ako zlata, bankovky začnú hromadne vymieňať za tento drahý kov. Tlačenie peňazí nevytvára hodnotu. Ak sa ľudia rozhodnú svoje papieriky vymeniť za zlato - je tu problém.⁶ Finančná kríza, ktorá zasiahla ekonomiku v roku 2008, dokázala, že systém fiatových peňazí

⁴ TWISK. *História peňazí*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: <https://www.twisk.sk/ako-investovat/historia-penazi/>

⁵ HERMELE K., *Commodity Currencies vs. FIAT money – Automaticity vs Embedment*. [online]. [cit. 2019-12-31]. Dostupné online: <http://lup.lub.lu.se/search/ws/files/5999214/5147123.pdf>

⁶ SLAVKOVSKÝ S. *História papierových peňazí – časť druhá – od zlatých papierikov k fiat*. [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné online: <https://kryptomagazin.sk/historia-papierovych-penazi-cast-druha-od-zlatych-papierikov-k-fiatu/>

nedokáže udržať recesie. Argumentom proti stabilite fiatových peňazí je to, že ponuka týchto peňazí je neobmedzená, zatiaľ čo zlato nie je, čím sa zlato stáva stabilnejšou menou. Hodnota fiatových peňazí závisí od toho, ako funguje ekonomika krajiny, ako sa riadi samotná krajina, a od vplyvu týchto faktorov na úrokové sadzby. Krajina, ktorá prežíva politickú nestabilitu, pravdepodobne bude mať oslabenú menu a nafúknuté ceny komodít, čo ľuďom sťažuje nákup výrobkov podľa potreby. Fiat mena funguje dobre, keď má verejnosť dôveru v to, že mena bude fungovať.⁷

Digitálne peniaze sú výsledkom vznikajúceho dopytu v rozvíjajúcej sa spoločnosti. V reálnom svete nemajú fyzickú podobu, ale môžu sa používať ako tradičné peniaze, pretože je možné ich kúpiť, previesť, prediť alebo vymieňať za iné meny. Umožňujú okamžité transakcie, nemajú žiadne zemepisné ani politické hranice, pretože môžu byť odoslané kedykoľvek a kdekoľvek na svete v reálnom čase. Vzhľadom na štátnu reguláciu ich Európska centrálna banka rozdelila na dve kategórie:

- regulované digitálne peniaze - vklady v bankách,
- neregulované digitálne peniaze - virtuálne meny.

Virtuálne meny sú determinované vo vlastných jednotkách, a to v bitcoinoch a nie v dolároch či eurách, nevydáva a nekontroluje ich žiadna autorita typu centrálnej banky a na rozdiel od regulovaných peňazí nie sú virtuálne meny ani všeobecne akceptované, sú používané v rámci určitej komunity užívateľov.⁸ Neplatia sa za ich používanie žiadne poplatky ako napr. bankám za vedenie účtu. Ich výhoda spočíva aj v tom, že platby sa môžu uskutočňovať hocikedy a hocikde, sú nezávislé od úradných hodín v banke. Kryptomeny však nie sú úplne anonymné. Každá transakcia je zaregistrovaná a adresy odosielateľov a príjemcu peňaženky sú verejne známe. Totožnosť užívateľa však nie je známa, ak si to užívateľ neželá. Pokiaľ ide o transparentnosť transakcií pre digitálne meny, informácie o transakcii obsahujú adresu peňaženky, ale peňažné prevody sú dôverné. Digitálne meny majú ústrednú autoritu, ktorá sa zaoberá manipuláciou s transakciami. Ústredný orgán sa môže na žiadosť účastníka alebo orgánov rozhodnúť zrušiť alebo zmraziť transakcie. Môže tiež zmraziť transakciu, keď existuje podozrenie z podvodu alebo z prania špinavých peňazí.⁹

⁷ CFI. *Fiat money currency*. [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné online:

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/fiat-money-currency/>

⁸ MALATA M., MARTAUS J. MPH advokátska kancelária. *Kryptomeny a rodiaci sa právny rámeček*.

[online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné online: <https://www.epravo.sk/top/clanky/kryptomeny-a-rodiaci-sa-pravny-ramec-4099.html>

⁹ COINMETRO. *Digital Currency Vs. Cryptocurrency – What's The Difference?*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: <https://blog.coinmetro.com/digital-currency-vs-cryptocurrency-whats-the-difference/>

1.2 Prehľad najpoužívanějších kryptomien

Virtuálna mena je relatívne nový fenomén a je založená na technológii Blockchain. Rozširuje a rozvíja sa v posledných rokoch a v súčasnosti je k dispozícii veľké množstvo kryptomien s rôznymi cieľovými oblasťami použitia, mnohé z nich možno považovať cenovo za mimoriadne nestále. V tejto podkapitole sa zameriame na komparáciu – porovnanie najpopulárnejších kryptomien vo vzťahu k trhovej kapitalizácii. To zahŕňa kryptomeny ako Bitcoin, Litecoin, Ethereum, Ripple, a Bitcoin Cash. Spoločný prvok vymenovaných kryptomien sa nachádza vo verejnej knihe označovanej ako "blokový reťazec", ktorý tvorí spojenie medzi členmi digitálnej siete.¹⁰ Veľmi stručné porovnanie piatich najpopulárnejších kryptomien na trhu prezentujeme v tejto práci v zostupnom poradí, a to podľa trhového stropu na základe portálu <https://coinmarketcap.com/charts/> zo dňa 29.12.2019, ktoré je časovo ohraničené začatím písania tejto záverečnej práce, keďže sa na digitálnom trhu neustále cena kryptomien pohybuje.

Virtuálna mena Bitcoin je v súčasnosti hlavná virtuálna mena na digitálnom trhu, s takmer 69 % trhovej kapitalizácie.¹⁰ Väčšina virtuálnych mien je založená na základnej technológii, ktorú Bitcoin predstavil. Je pôvodnou a prvou kryptomenou, ale má ďaleko od jedinej digitálnej meny dostupnej na svetovom trhu. Vývojári iných kryptomien sa ich často snažia meniť, replikovať, parodovať alebo zlepšovať, pričom poskytujú funkcie, ktoré riešia nedostatky pôvodnej siete Bitcoin alebo sú zamerané na iné aplikačné oblasti cez inovatívne riešenia. Bitcoin bol prvýkrát predstavený vo svete prostredníctvom knihy *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System* od Satoshi Nakamoto z roku 2008, v ktorom Nakamoto opisuje elektronický transakčný systém so zameraním na myšlienku decentralizovanej digitálnej meny Bitcoin. Za týmto účelom Nakamoto predstavil plán, ktorý prostredníctvom elektronických peňazí mal umožniť online platby priamo od jednej strany k druhej, tzv. peer-to-peer. Mena by bola oddelená od akejkoľvek finančnej inštitúcie.¹¹ Napriek verejnej zvedavosti a cielenému vyšetrovaniu jednotlivca nie je pravá totožnosť "Satoshi Nakamoto" známa a zostáva tajomstvom. Jeho meno je pravdepodobne pseudonym, ktorý používa buď jedna osoba alebo skupina ľudí. Bitcoin začal s malým počtom vyhradených podporovateľov, ktoré sa skladali predovšetkým z programátorov. Väčší záujem verejnosti

¹⁰ COINMARKETCAP. *Prehľad vývoja podielov jednotlivcej virtuálnej meny*. [online]. [cit. 2019-12-28]. <https://coinmarketcap.com/charts/>

¹¹ NAKAMOTO S. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash Systems*. [online]. [cit. 2019-12-30]. Dostupné online: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

sa ešte vtedy neprejavil. Prvým všeobecne známym nákupom cez virtuálnu menu Bitcoin boli dve pizze v hodnote 25 dolárov, za ktoré floridský programátor Laszlo Hanyecz zaplatil 10 000 bitcoinov. Tento nákup sa uskutočnil presne 22.05.2010 a táto pizza vstúpila do histórie ako najdrahšia pizza v dejinách. V decembri 2017 by totiž Laszlo Hanyecz za spomenutých 10 000 bitcoinov nedostal len dve pizze, ale pokojne až dvesto miliónov dolárov.¹²

Virtuálna mena Ethereum (ETH) má v súčasnosti zhruba 7,5 % trhovej kapitalizácie¹⁰. Bola založená v roku 2013 Vitalikom Buterinom. Ethereum je digitálnou menou, ktorá bola pôvodne koncipovaná ako vylepšená verzia Bitcoinu s využívaním funkcií prostredníctvom všeobecného Turingovho kompletného programovacieho jazyka.¹³

Virtuálna mena Ripple (XRP) má približne 4,5 % z celkovej trhovej kapitalizácie¹⁰. Kryptomena Ripple bola v roku 2012 založená na úplne novom protokole. Na rozdiel od iných kryptomien, Ripple nie je decentralizovaný, ale centrálné riadený ako súčasť Ripple Labs Inc. Od jeho začiatku sa jasne zameriava na cezhraničné bankové systémy a má sa implementovať namiesto siete SWIFT, ktorá sa dnes používa.¹⁴ Myšlienkou nie je nahradiť fiatové peniaze ako to robí Bitcoin, ale skôr zlepšiť bankovníctvo tým, že Ripple dokáže spracovať transakcie v priebehu niekoľkých sekúnd na rozdiel od Bitcoinu. Ripple tiež otvára potenciál prenosu akýchkoľvek digitálnych mien, nielen jej vlastného natívneho šifrovacieho tokenu.¹⁵

Virtuálna mena Bitcoin Cash (BCH) vznikla v auguste 2017 ako výsledok diskusie o budúcnosti Bitcoinu ako možnosti platby. Táto virtuálna mena má v súčasnosti okolo 2 % z celkovej trhovej kapitalizácie¹⁰ a od jej vytvorenia zaznamenala rýchly nárast hodnoty. Bitcoin Cash je oddelený od Bitcoinu s cieľom ľahšie odosielať, prijímať a prevádzať transakcie prostredníctvom zmeny technológie podkladu a siete v systéme.

Virtuálna mena Litecoin (LTC) bola spustená v roku 2011 a často sa označuje ako "striebro" virtuálnych mien, pričom Bitcoin sa označuje ako "zlato", a je ďalšou kryptomenou, ktorej cieľom je opraviť určité aspekty pôvodnej siete Bitcoin. V súčasnosti

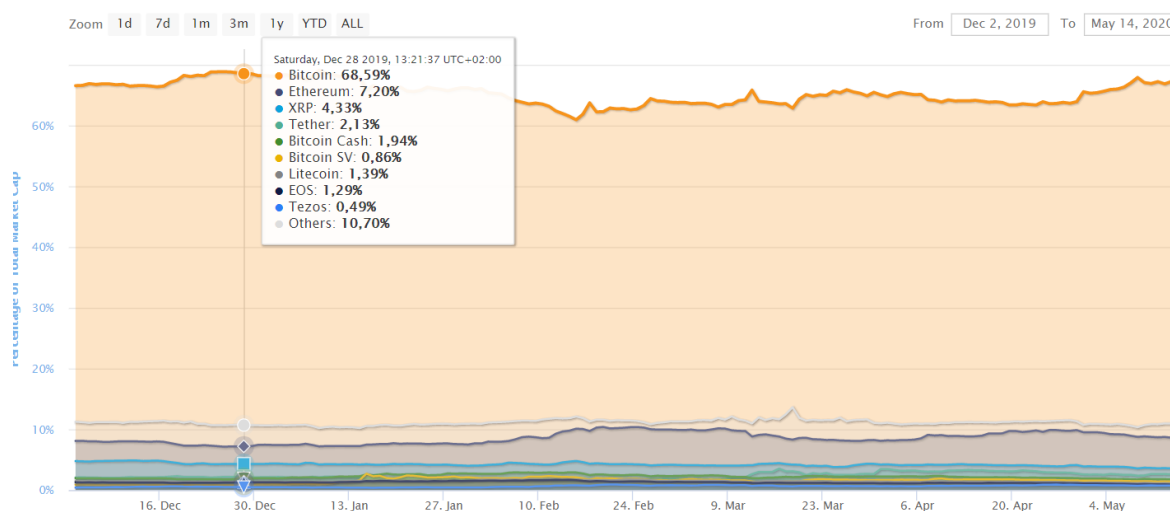
¹² MALATA M., MARTAUS J. MPH advokátska kancelária. *Kryptomeny a rodiaci sa právny rámeček*. [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné online: <https://www.epravo.sk/top/clanky/kryptomeny-a-rodici-sa-pravny-ramec-4099.html>

¹³ BUTERIN V. *A Next Generation Smart Contract & Decentralized Application Platform*. [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné online: http://blockchainlab.com/pdf/Ethereum_white_paper-a_next_generation_smart_contract_and_decentralized_application_platform-vitalik-buterin.pdf

¹⁴ TSIHITAS T. *Coincentral, Ripple vs Bitcoin Comparison*. [online]. [cit. 2019-12-30]. Dostupné online: <https://coincentral.com/ripple-vs-bitcoin/>

¹⁵ SCHWARTZ D. *The Ripple Protocol Consensus Algorithm*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: https://ripple.com/files/ripple_consensus_whitepaper.pdf

má približne 1,5 % z celkovej trhovej kapitalizácie¹⁰ a je technicky takmer totožná s virtuálnou menou Bitcoin. Táto virtuálna mena bola vytvorená ako alternatíva k podpore skráteného času transakcie prostredníctvom samostatného algoritmu nazývaného Script.

Graf č. 1 Porovnanie najpoužívanejších virtuálnych mien na základe celkovej trhovej kapitalizácie

Ako je zrejmé z krátkého porovnania existuje viac možností nákupu, výmeny či predaja virtuálnej meny ako iba s najznámejším Bitcoinom. Vzhľadom na to, koľko z nich sa odlišuje od technológie Bitcoin, vzťah medzi Bitcoinom a inými virtuálnymi menami je dodnes veľmi úzky. Aj keď prijímanie iných alternatívnych digitálnych mien širokou verejnosťou sa v posledných rokoch výrazne zvyšuje, na trhu s virtuálnymi menami Bitcoin dominuje a je trvalo na vzostupe.

1.3 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny a ich legislatívny rámec v Slovenskej republike

Účtovníctvo je v Slovenskej republike upravené a definované v Zákone č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších prepisov (ďalej len „Zákon o účtovníctve“). Postupy, ktoré účtovné jednotky používajú vo vedení účtovníctva sú upravené nielen legislatívou Slovenskej republiky, ale vychádzajú aj z právnych noriem Európskej únie. Existujú rôzne smernice a dodatky, ktoré musia účtovné jednotky sledovať a riadiť sa nimi od ich zverejnenia v zbierke zákonov.

Zákon o účtovníctve ukladá povinnosť viesť účtovníctvo všetkým účtovným jednotkám. Účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou, vedie účtovníctvo odo dňa svojho

vzniku až do dňa svojho zániku; fyzická osoba vedie účtovníctvo po dobu, počas ktorej podniká alebo vykonáva inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov.¹⁶ Vedenie účtovníctva podľa platných legislatívnych noriem je získanie celkového prehľadu o jednotlivých postupoch hospodárenia v účtovnej jednotke za určité účtovné obdobie. Podľa Zákona o účtovníctve v § 2 Všeobecné ustanovenia je definovaný predmet účtovníctva.¹⁶ Predmetom účtovníctva je účtovanie skutočností o:

- a) stave a pohybe majetku,
- b) stave a pohybe záväzkov,
- c) rozdieli majetku a záväzkov,
- d) výnosoch,
- e) nákladoch,
- f) príjmoch,
- g) výdavkoch,
- h) výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.¹⁶

Predmetom účtovníctva je aj vykazovanie skutočností o účtovných prípadoch v účtovnej závierke, pričom predmetom vykazovania v účtovnej závierke sú aj iné aktíva a iné pasíva.¹⁶ Podľa odseku 3 Zákona o účtovníctve v prevažnej miere je pre účtovnú jednotku účtovným obdobím kalendárny rok a to od prvého dňa kalendárneho roku do posledného dňa kalendárneho roku (01.01.2019 – 31.12.2019), ale účtovným obdobím môže byť aj hospodársky rok. Hospodárskym rokom je obdobie nepretržité po sebe idúcich 12 kalendárnych mesiacov, ktoré nekorešponduje s kalendárnym rokom (napr. 01.04.2019 – 31.03.2020).¹⁶ Hospodársky rok zvyčajne využívajú účtovné jednotky, ktoré majú materskú organizáciu v zahraničí, aby mali rovnaké zdaňovacie obdobie vo všetkých organizačných zložkách, ak je to možné v legislatíve každého štátu. Na konci účtovného obdobia porovná účtovná jednotka všetky svoje príjmy alebo výnosy a výdavky alebo náklady a zistí svoj zisk alebo stratu. Podľa odseku 7 Zákona o účtovníctve účtovná jednotka je povinná viesť účtovníctvo a zostavovať účtovnú závierku v peňažných jednotkách meny euro. V prípade pohľadávok a záväzkov, podielov, cenných papierov, derivátov, cenín a peňažných prostriedkov, ak sú vyjadrené v cudzej mene, je účtovná jednotka povinná účtovať v eurách aj v cudzej mene; táto povinnosť platí aj pri opravných položkách, rezervách a technických rezervách, ak majetok a záväzky, ktorých sa týkajú, sú vyjadrené v cudzej mene.¹⁶

¹⁶ Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Zdanenie príjmu z predaja virtuálnej meny mimo podnikateľskej činnosti u daňovníka – fyzickej osoby je zadefinované ako ostatný príjem v § 8 ods. 1 písm. t) Zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Zároveň v § 8 ods. 17 uvedeného zákona je zadefinované, že príjem z predaja virtuálnej meny, ktorá bola nadobudnutá ťažbou, sa zahrnie do základu dane (čiastkového základu dane) v zdaňovacom období realizácie predaja tejto virtuálnej meny.¹⁷ Uvedené znamená, že ak daňovník vytiahol virtuálnu menu v roku 2017, ale až v roku 2018 sa táto vytiažená mena vymenila za inú virtuálnu menu alebo za majetok či za službu, alebo sa predala, t. j. došlo k realizácii predaja vytiaženej virtuálnej meny, dôjde aj k zdaneniu takto dosiahnutého príjmu.¹⁷

Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva si detailnejšie rozoberieme v poslednej kapitole v jednotlivých podkapitolách v príslušnej sústave účtovníctva.

¹⁷ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

2 CIEĽ PRÁCE, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

Cieľom našej záverečnej práce je definovať termín - virtuálna mena, poukázať na príčiny vzniku takejto meny a venovať sa problematike účtovania, oceňovania a vykazovania takejto meny v účtovnej jednotke v sústave jednoduchého, ale aj podvojného účtovníctva podľa platnej metodiky účtovníctva v Slovenskej republike. Našu pozornosť venujeme účtovaniu o virtuálnej mene, na otázky spojené s oceňovaním takéhoto druhu majetku a tiež správnym vykazovaním tohto druhu majetku v účtovnej závierke účtovnej jednotky podľa platnej metodiky účtovníctva.

Pri zostavovaní záverečnej práce použijeme viacero metód vedeckého skúmania. V prvom rade je to štúdium odbornej literatúry a právnych noriem. Metódou pozorovania sme opísali ako vznikli a rozvíjali sa virtuálne meny v prvej teoretickej kapitole. Metódou komparácie sme vytvorili prehľad najpoužívanejších kryptomien podľa trhovej kapitalizácie alebo sme zistili rozdiel medzi účtovaním, oceňovaním a vykazovaním virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. Porovnaním dvoch zákonov (zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov) sme zistili, že sa lehota na podanie účtovných závierok odlišuje. Ďalšou využívanou metódou skúmania práce je analýza alebo rozbor príkladov účtovania účtovných prípadov v účtovnej jednotke v sústave jednoduchého a v podvojného účtovníctva. Syntézou odborných publikácií a právnych noriem sme spojili získané informácie o účtovaní, oceňovaní a vykazovaní virtuálnej meny do príkladov a prehľadných tabuliek a ďalej sme ich analyzovali a dopĺňali vlastnými logickými závermi.

Hlavnými zdrojmi informácií v tejto záverečnej práci sú odborná literatúra, odborné publikácie, dokumenty a grafy, štatistické údaje a dáta z internetových stránok a dostupných databáz. Všetky zdroje našej práce sú uvedené v zozname použitej literatúry na konci tejto záverečnej práce.

Po vysvetlení základných pojmov a histórie peňazí v prvej kapitole sme sa dozvedeli, čo je to virtuálna mena a akým spôsobom môže ovplyvniť fungovanie našej spoločnosti v budúcnosti, nezabudli sme aj na charakteristiku základných účtovných pojmov, ktoré si detailnejšie rozoberieme v nasledujúcej kapitole. V druhej kapitole sme si stanovili cieľ záverečnej práce, metodiku práce a metódy skúmania. V tretej kapitole si vysvetlíme účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústavách jednoduchého

a podvojného účtovníctva s dôrazom na legislatívu Slovenskej republiky. Pre pochopenie účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v oboch sústavách sme uviedli na konci každej podkapitoly príklady účtovania s rozborom jednotlivých konkrétnych účtovných prípadov v účtovnej jednotke zvlášť v sústave jednoduchého účtovníctva a zvlášť v sústave podvojného účtovníctva.

V našej záverečnej práci sme najviac vychádzali z právnych noriem, pretože téma virtuálnej meny v rámci slovenskej legislatívy je už detailne rozpracovaná. Prvým a najdôležitejším zdrojom bol Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Ďalšími dôležitými zdrojmi sú aj Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a tiež dve opatrenia: Opatrenie MF SR č. 27076/2007-74 pod č. 628/2007 Z. z. Oznámenie Ministerstva financií Slovenskej republiky o vydaní opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov a č. 740/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.

Veľmi užitočnou pomôckou pri zostavovaní tejto práce boli aj študijné materiály a odborné publikácie od významných profesorov a docentov z Katedry účtovníctva a audítorstva Fakulty hospodárskej informatiky. V dôsledku epidémie SARS-COVID-2 (COVID-19) bolo ťažšie dostať sa ku knižným zdrojom z knižnice Ekonomickej univerzity alebo Univerzitnej knižnice, v ktorých som aktívnym členom, a preto bola väčšia časť použitej literatúry zo študijnej literatúry z predmetov zahrňujúcich účtovníctvo, ďalej z viacerých medzinárodných článkov, odborných časopisov dostupných na internete a samotných internetových stránok. Pri vytváraní príkladov účtovania v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva sme vychádzali aj z odborných časopisov Účtovníctvo-Audítorstvo-Daňovníctvo v teórii a praxi a samozrejme z platnej legislatívy Slovenskej republiky.

3 VÝSLEDKY PRÁCE A DISKUSIA

Po definícii cieľov našej záverečnej práce prejdime k ich aplikácii. V prvej podkapitole si vysvetlíme právny rámec, opatrenia a princíp účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v účtovnej jednotke, ktorá podľa zákona môže viesť jednoduché účtovníctvo. Aj keď podľa § 9 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka je povinná účtovať v sústave podvojného účtovníctva¹⁸, podľa ods. 2 uvedeného zákona môže účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva:

a) podnikateľ, ktorému to umožňuje osobitný predpis a ktorý nie je zapísaný v obchodnom registri;

b) fyzická osoba vykonávajúca samostatnú zárobkovú činnosť, ktorá preukazuje svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie príjmov z tejto činnosti na účely zistenia základu dane z príjmov. Avšak s výnimkou osôb, ktoré vedú daňovú evidenciu podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov;

c) občianske združenie, jeho organizačné zložky, ktoré majú právnu subjektivitu, organizačné zložky Matice slovenskej, ktoré majú právnu subjektivitu, združenia právnických osôb, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, neinvestičné fondy, poľovnícke organizácie a neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby; ak nepodnikajú a ak ich príjmy nedosiahli v predchádzajúcom účtovnom období 200 000 eur, ak nie sú subjektom verejnej správy;

d) cirkev a náboženská spoločnosť, ich orgány a cirkevné inštitúcie, ktoré majú právnu subjektivitu; ak nepodnikajú.¹⁹

Ak sa účtovná jednotka rozhodne pre prechod z jednoduchého účtovníctva na podvojnú účtovníctvo alebo naopak alebo z dôvodu povinnosti vykonať túto zmenu môže tak urobiť len k prvému dňu účtovného obdobia nasledujúceho po účtovnom období, kedy boli zistené tieto skutočnosti. To znamená ak účtovná jednotka, ktorá účtuje v účtovnom období kalendárneho roka 2018 v sústave jednoduchého účtovníctva a chce vykonať prechod na podvojnú účtovníctvo, môže tak vykonať iba od začiatku nasledujúceho roku a to od 01.01.2019.²⁰

¹⁸ § 9 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

¹⁹ § 9 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

²⁰ § 9 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

V druhej podkapitole sa budeme podrobne zaoberať virtuálnou menou v sústave podvojného účtovníctva, jej oceňovaniu a vykazovaniu a na príkladoch si ukážeme účtovanie virtuálnej meny pri štyroch rôznych najčastejšie sa vyskytujúcich činnostiach s virtuálnou menou s detailným vysvetlením účtovania účtovných prípadov s poznámkami. Účtovať v sústave podvojného účtovníctva musia povinne všetci podnikatelia, ktorí sú zapísaní v obchodnom registri. Do obchodného registra sa povinne zapisujú všetky obchodné spoločnosti: s.r.o., a.s., v.o.s., k.s. a družstvá. Všetky obchodné spoločnosti a družstvá preto musia povinne účtovať v sústave podvojného účtovníctva. Ak fyzická osoba – podnikateľ nie je zapísaná v obchodnom registri, ako napr. živnostník, znalec, tlmočník, advokát, lekár, môže sa rozhodnúť či bude dobrovoľne tiež účtovať v sústave podvojného účtovníctva alebo účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva, prípadne bude viesť daňovú evidenciu podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov alebo si uplatňovať paušálne výdavky vo výške max. 60 % z dosiahnutých príjmov.²¹

3.1 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva

V októbri 2018 a na začiatku roku 2019 nadobudli účinnosť novely zákonov, ktoré sa okrem iného venovali aj virtuálnej mene. Upravil sa nimi nielen spôsob zdaňovania virtuálnych mien, ale aj spôsob ich účtovania. Podnikateľ, ktorý účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva sa musí riadiť predovšetkým týmito ustanoveniami:

- d) zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
- e) Opatrením Ministerstva financií SR z 13. decembra 2007 č. MF/27076/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva v znení neskorších predpisov, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov;²²
- f) zákonom č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

²¹ PODNIKAJTE. *Ktorý podnikateľ má povinnosť viesť podvojné účtovníctvo a ktorý podnikateľ si ho môže vybrať dobrovoľne.* [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/podvojne-uctovnictvo>

²² Opatrenie MF SR č. 27076/2007-74

Čo sa považuje za predaj virtuálnej meny? Podľa ustanovenia § 2 ods. ai) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov sa predajom virtuálnej meny rozumie

- výmena virtuálnej meny za majetok;
- výmena virtuálnej meny za inú virtuálnu menu;
- výmena virtuálnej meny za poskytnutie služby alebo
- odplatný prevod virtuálnej meny (predaj za peniaze).²³

3.1.1 Základné princípy účtovania v sústave jednoduchého účtovníctva

Pri účtovaní v sústave jednoduchého účtovníctva je veľmi dôležité vedieť správne zaúčtovať príjmy z podnikateľskej činnosti a výdavky vynaložené na podnikanie. Pre jednoduché účtovníctvo je dôležitý dátum prijatia platby, teda kedy dostala účtovná jednotka úhradu za tovar alebo službu. V podvojnóm účtovníctve je rozhodujúci dátum vystavenia faktúry. Jednoduché účtovníctvo porovnáva rozdiel medzi príjmami a výdavkami, no podvojný zisťuje základ dane rozdielom medzi nákladmi a výnosmi. Princíp jednoduchého účtovníctva spočíva v tom, že podnikateľ porovnáva svoje príjmy a výdavky pre účely zistenia základu dane, pričom dôležitý je práve dátum príjmu alebo výdavku. Uvedené znamená, že ak podnikateľ vystaví faktúru v decembri 2017, no platba za určitý tovar mu príde až v januári 2018, do základu dane sa započíta príjem z tejto faktúry až v roku 2018. V prípade účtovania v sústave jednoduchého účtovníctva je potrebné vedieť, že:

- g) v sústave jednoduchého účtovníctva sa účtuje v účtovných knihách,
- h) v účtovných knihách sa účtuje v deň uskutočnenia účtovného prípadu,
- i) účtuje sa o preukázateľných (skutočných) výdavkoch, ktoré musia byť v evidencii účtovnej jednotky pre prípad kontroly,
- j) preddavkové platby sú príjmom alebo výdavkom v čase ich úhrady alebo inkasa,
- k) je tu povinnosť inventarizácie majetku a záväzkov,
- l) podnikateľ je považovaný za účtovnú jednotku a je povinný zostaviť účtovnú závierku.²⁴

²³ Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

²⁴ PODNIKAJTE. *Jednoduché účtovníctvo pre samoukov*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/jednoduche-uctovnictvo/jednoduche-uctovnictvo-pre-samoukov>

Pri vedení jednoduchého účtovníctva podnikateľ účtuje v týchto účtovných knihách:

- m) v peňažnom denníku - tu sa zaznamenávajú všetky príjmy a výdavky uskutočnené počas účtovného obdobia;
- n) v knihe pohľadávok a v knihe záväzkov – tu sa účtuje najmä o vystavených faktúrach (pohľadávky) a došlých faktúrach (záväzky), o poskytnutých a prijatých preddavkoch a úveroch, či pohľadávkach a záväzkoch voči dane z príjmov ako aj voči Sociálnej a Zdravotnej poisťovni;
- o) v pomocných knihách, ak sú potrebné, napr. kniha dlhodobého majetku, kniha finančného majetku alebo kniha zásob.²⁵

3.1.2 Účtovanie a oceňovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva

Pri účtovaní virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva je nevyhnutné pridržiavať sa legislatívne vymedzených postupov účtovania v sústave jednoduchého účtovníctva, a to v Opatrení MF SR č. 27076/2007-74 pod č. 628/2007 Z. z. Oznámenia Ministerstva financií Slovenskej republiky o vydaní opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov (ďalej len „Opatrenie“), v zákone č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Podľa § 12 ods. 6 Opatrenia²⁶ je odplatne (kúpou, výmenou) nadobudnutá virtuálna mena považovaná:

- za krátkodobý finančný majetok;
- pri obstaraní je ocenená reálnou hodnotou, ak bola obstaraná výmenou za inú virtuálnu menu, alebo obstarávacou cenou (cena, za ktorú sa majetok obstaral vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním a všetky zníženia tejto obstarávacej ceny), ak bola nadobudnutá kúpou;
- pri účtovaní virtuálnej meny v peňažnom denníku sa vychádza aj z § 4 ods. 13 Opatrenia MF SR č. 27076/2007-74.²⁶

²⁵ PODNIKAJTE. *Jednoduché účtovníctvo pre samoukov*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/jednoduche-uctovnictvo/jednoduche-uctovnictvo-pre-samoukov>

²⁶ § 12 ods. 6 Opatrenia MF SR č. 27076/2007-74

Virtuálna mena nadobudnutá za eurá alebo inú cudziu menu a jej neskorší predaj za eurá alebo inú cudziu menu - nákup a predaj:

- vznikne záväzok za nákup virtuálnej meny, ktorý sa zaúčtuje v knihe záväzkov;
- výdavok uhrádzajúci vzniknutý záväzok sa prvotne účtuje v peňažnom denníku ako výdavok neovplyvňujúci základ dane z príjmov a to z dôvodu, že výdavky vynaložené na obstaranie virtuálnej meny možno zahrnúť do daňovo uznateľných výdavkov do výšky úhrnu príjmu z ich predaja až v období, v ktorom dôjde k ich predaju podľa § 19 ods. 2 písm. zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov;
- nákupená virtuálna mena sa zaeviduje do krátkodobého finančného majetku;
- pri následnom predaji virtuálnej meny vznikne pohľadávka z predaja virtuálnej meny. Zároveň sa zaeviduje úbytok predanej virtuálnej meny v evidencii krátkodobého majetku. Úbytok predanej virtuálnej meny sa zaúčtuje v peňažnom denníku ako ostatný výdavok v sume, za ktorú sa prvotne nakúpila;
- príjem z predaja tejto meny sa zaúčtuje v peňažnom denníku ako ostatný príjem, ktorý zároveň uhradí vzniknutú pohľadávku z predaja.

Ak virtuálnu menu účtovná jednotka ťaží, jej prírastok si eviduje v evidencii krátkodobého finančného majetku. Následne pri jej predaji za eurá alebo inú cudziu menu:

- vznikne pohľadávka z predaja virtuálnej meny;
- zaeviduje sa úbytok predanej virtuálnej meny v evidencii krátkodobého majetku;
- príjem z predaja virtuálnej meny zaúčtuje v peňažnom denníku ako ostatný príjem, ktorý zároveň uhradí vzniknutú pohľadávku z predaja.

Ak za jeden druh virtuálnej meny sa kúpi iný druh virtuálnej meny, ide vlastne o výmenu virtuálnej meny za inú virtuálnu menu, tak:

- vznikne záväzok za obstaranie virtuálnej meny, ktorý sa zaúčtuje v knihe záväzkov;
- obstaraná nová virtuálna mena sa zaeviduje do krátkodobého finančného majetku;
- zároveň sa zaeviduje úbytok tej virtuálnej meny v evidencii krátkodobého majetku, ktorou uhradíte tento vzniknutý záväzok;
- úbytok virtuálnej meny sa súčasne zaúčtuje v peňažnom denníku ako ostatný výdavok v sume, za ktorú sa prvotne obstarala, pôjde o uzávierkovú operáciu;
- ak následne novú virtuálnu menu účtovná jednotka predá za eurá alebo inú cudziu menu, postupuje ako pri predaji vyťaženej meny.²⁷

²⁷ OPÝTAJ SA ÚČTOVNÍKA. *Ako účtovať o virtuálnych menách (kryptomenách) v jednoduchom a podvojnom účtovníctve?* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné online: <https://www.opytajsauctovnika.sk/ako-uctovat-o-virtualnych-menach-kryptomenach-v-jednoduchom-a-podvojnom-uctovnictve/>

Podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov príjem podľa odseku 1 písm. t) z predaja virtuálnej meny patrí medzi ostatné daňové príjmy. Podľa § 17 ods. 43 uvedeného zákona súčasťou základu dane je príjem z predaja virtuálnej meny dosiahnutý pri výmene virtuálnej meny za majetok, pri výmene virtuálnej meny za inú virtuálnu menu alebo pri výmene virtuálnej meny za poskytnutie služby v tom zdaňovacom období, v ktorom dochádza k tejto výmene, pri použití ocenenia vymieňanej virtuálnej meny reálnou hodnotou ku dňu výmeny. Podľa § 19 ods. 2 daňové výdavky, ktoré možno uplatniť len v rozsahu a za podmienok ustanovených v tomto zákone, sú vo výške úhrnu vstupných cien virtuálnej meny podľa § 25b v zdaňovacom období, v ktorom dôjde k ich predaju do výšky úhrnu príjmu z ich predaja. Podľa § 25b ods. 1 vstupnou cenou virtuálnej meny je:

- a) obstarávacia cena, ak bola virtuálna mena nadobudnutá kúpou,
- b) reálna hodnota, ak bola virtuálna mena nadobudnutá výmenou za inú virtuálnu menu. Podľa § 25b ods. 2 vstupnou cenou majetku a služby nadobudnutých výmenou za virtuálnu menu ku dňu výmeny je reálna hodnota virtuálnej meny. Sadzba dane z príjmov virtuálnej meny je v súčasnosti 19 %.²⁸

3.1.3 Vykazovanie virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva

Účtovná jednotka je povinná doložiť každý účtovný prípad účtovným dokladom, čo znamená, že v účtovných knihách sústavy jednoduchého účtovníctva nie je možné vykonať účtovanie bez reálneho účtovného dokladu, ktorým môže byť pokladničný doklad z pokladnice e-kasa klient alebo faktúra a podobne. Účtovný doklad je hodnoverným preukázaním vzniku účtovného prípadu. Bez účtovného dokladu nie je možné vytvoriť v sústave jednoduchého účtovníctva účtovný zápis do účtovnej knihy.²⁹

Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 431/2002 o účtovníctve účtovný doklad je preukázateľný účtovný záznam, ktorý musí obsahovať:

- a) slovné a číselné označenie účtovného dokladu,
- b) obsah účtovného prípadu a označenie jeho účastníkov,
- c) peňažnú sumu alebo údaj o cene za mernú jednotku a vyjadrenie množstva,
- d) dátum vyhotovenia účtovného dokladu,
- e) dátum uskutočnenia účtovného prípadu, ak nie je zhodný s dátumom vyhotovenia,

²⁸ zákon č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov

²⁹ PODNIKAJTE. *Jednoduché účtovníctvo pre samoukov*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/jednoduche-uctovnictvo/jednoduche-uctovnictvo-pre-samoukov>

f) podpisový záznam osoby zodpovednej za účtovný prípad v účtovnej jednotke,
g) označenie účtov, na ktorých sa účtovný prípad zaúčtuje v účtovných jednotkách účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, ak to nevyplýva z programového vybavenia.³⁰

Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka je povinná vyhotoviť účtovný doklad bez zbytočného odkladu po zistení skutočnosti, ktorá sa ním preukazuje, a to tak, aby bolo možno určiť obsah každého jednotlivého účtovného prípadu spôsobom podľa § 8 ods. 5.³¹

Podľa § 16 ods. 3 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka, ktorá je fyzickou osobou, otvorí účtovné knihy vždy

- a) ku dňu začatia podnikania alebo inej zárobkovej činnosti,
- b) k prvému dňu účtovného obdobia.³²

Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka, ktorá je právnickou osobou, uzavrie účtovné knihy vždy

- a) ku dňu zániku v prípadoch, ktoré ustanovuje osobitný predpis,
- b) k poslednému dňu účtovného obdobia,
- c) ku dňu predchádzajúcemu rozhodnému dňu,
- d) ku dňu predchádzajúcemu dňu vstupu do likvidácie alebo deň účinnosti vyhlásenia konkurzu,
- e) ku dňu predchádzajúcemu dňu zmeny právnej formy na právnu formu s inou rámcovou účtovnou osnovou.³³

Pred vykazovaním virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva je potrebné vyhotoviť inventarizáciu majetku a záväzkov, ktorá slúži ako podklad na zostavenie účtovnej závierky v sústave jednoduchého účtovníctva a overí sa ňou, či stav majetku a záväzkov v účtovníctve zodpovedá skutočnosti. Inventarizácia majetku a záväzkov sa vykonáva ku dňu, ku ktorému sa zostavuje riadna alebo mimoriadna závierka. Môže ísť pritom o inventúru fyzickú, dokladovú alebo kombinovanú a výsledky porovnania skutočného stavu s účtovným stavom sa zapíšu v inventarizačnom zápise. Výsledkom inventúry môže byť manko - ak je skutočný stav nižší ako stav v účtovníctve alebo prebytok - ak je skutočný stav vyšší ako stav v účtovníctve.³⁴

³⁰ § 10 ods. 1 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov

³¹ § 10 ods. 2 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov

³² § 16 ods. 3 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

³³ § 16 ods. 4 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

³⁴ PODNIKAJTE. *Jednoduché účtovníctvo pre samoukov*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/jednoduche-uctovnictvo/jednoduche-uctovnictvo-pre-samoukov>

Každý podnikateľ, ktorý účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva a zostaví účtovnú závierku, musí ju vložiť do registra účtovných závierok. Účtovná závierka zobrazuje to, ako podnikateľ v priebehu účtovného obdobia hospodáril, alebo ako sa mu darilo, a obsahuje výkaz o príjmoch a výdavkoch a taktiež aj výkaz o majetku a záväzkoch. Hodnoty alebo údaje do účtovnej závierky za bežné účtovné obdobie ako aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie sa čerpajú z účtovných kníh a výsledkov inventarizácie majetku a záväzkov. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov je účtovná závierka štruktúrovanou prezentáciou skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, a je poskytovaná osobám, ktoré tieto informácie využívajú, napr. Daňový úrad alebo Sociálna či Zdravotná poisťovňa.³⁵

Účtovná závierka v jednoduchom účtovníctve môže byť riadna zhodná s kalendárnym rokom alebo mimoriadna, ak účtovná jednotka uzavrie účtovné knihy k inému, než poslednému dňu účtovného obdobia. Musí obsahovať 3 strany:

- na 1. strane sú všeobecné náležitosti účtovnej jednotky ako IČO, DIČ, SK NACE, názov a miesto podnikania, typ účtovnej závierky a účtovné obdobie, ako aj bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Na tejto strane uvádza účtovná jednotka aj dátum zostavenia účtovnej závierky;
- na 2. strane uvádza účtovná jednotka údaje o zdaniteľných príjmoch a daňových výdavkoch za bežné účtovné obdobie v potrebnom členení,
- na 3. strane uvádza účtovná jednotka údaje o stave majetku a záväzkov za bežné účtovné obdobie, ako aj bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie v potrebnom členení.

Porovnaním dvoch zákonov (zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve a zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov) sme zistili, že lehota na podanie účtovných závierok sa v týchto zákonoch odlišuje. Podľa § 17 ods. 5 zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná zostaviť účtovnú závierku najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších však ustanovuje povinnosť na účely podania daňového priznania uložiť zostavenú účtovnú závierku do registra účtovných závierok najneskôr v termíne na podanie daňového priznania. Ak účtovná jednotka podáva daňové priznanie k dani z príjmov za rok 2019 v riadnej lehote, t. j. do 31.3.2020, tak v tejto lehote je účtovná jednotka povinná uložiť účtovnú závierku do registra účtovných závierok.

³⁵ § 17 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

V podmienkach slovenského účtovníctva sa vo výkaze o príjmoch a výdavkoch účtovné prípady týkajúce sa príjmu z predaja virtuálnej meny zobrazia na riadku č. 3 - Ostatné príjmy a v sčítacom riadku č. 4 – Príjmy celkom. Účtovné prípady týkajúce sa výdavkov za kúpu virtuálnej meny sa zobrazia na riadku č. 10 - Ostatné výdavky a takisto v sčítacom riadku č. 11 – Výdavky celkom.

Prijmy a	Riadok b	Za bežné účtovné obdobie 1
Predaj tovaru	01	
Predaj výrobkov a služieb	02	
Ostatné príjmy	03	
Príjmy celkom súčet (r. 01 až r. 03)	04	

Výdavky a	Riadok b	Za bežné účtovné obdobie 2
Zásoby	05	
Služby	06	
Mzdy	07	
Platby poisťného a príspevkov	08	
Tvorba sociálneho fondu	09	
Ostatné výdavky	10	
Výdavky celkom súčet (r. 05 až r. 10)	11	
Rozdiel príjmov a výdavkov (r. 04 - r. 11)	12	

Obrázok 1 – Zobrazenie príjmov a výdavkov v UZ v jednoduchom účtovníctve

V podmienkach slovenského účtovníctva sa vo výkaze o majetku a záväzkoch účtovné prípady týkajúce sa virtuálnej meny zobrazia spolu s Ostatným krátkodobým finančným majetkom v Krátkodobom finančnom majetku na r. 12 a v sčítacom riadku č. 15:

Krátkodobý finančný majetok súčet (r. 10 až r. 12)	09		
Peniaze a ceniny	10		
Účty v bankách	11		
Ostatný krátkodobý finančný majetok	12		
Priebežné položky (+/-)	13		
Opravná položka k nadobudnutému majetku (aktívna)	14		
Majetok celkom r. 01 + r. 02 + r. 03 + r. 04 + r. 08 + r. 09 +/- r. 13 + r. 14	15		

Obrázok 2 – Zobrazenie krátkodobého finančného majetku v UZ v jednoduchom účtovníctve

3.1.4 Príklady účtovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého účtovníctva

Neexistuje nič názornejšie ako vysvetliť si problematiku účtovania virtuálnej meny s dôrazom na legislatívu Slovenskej republiky na príkladoch jednotlivých účtovných prípadov v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave jednoduchého účtovníctva a detailnejšie si ich rozobrať. Pri písaní tejto časti záverečnej práce sme vychádzali z príkladov rôznych účtovných prípadov účtovnej jednotky účtujúcej v sústave jednoduchého účtovníctva. Účtovná jednotka, ktorá vedie jednoduché účtovníctvo je povinná zriadiť pomocnú knihu finančného majetku na preukázanie, účtovanie a vykazovanie virtuálnej meny.

Príklad 1: Nákup virtuálnej meny na verejnom trhu

Účtovná jednotka účtujúca v sústave jednoduchého účtovníctva nakúpila na burze 0,59 BTC dňa 02.05.2020 (v ten deň 1 BTC = 8017,00 €) . Poplatok za nákup predstavoval 270,00 €.

Zobrazenie v účtovných knihách:

Účtovný prípad	Kniha	Popis	Suma
Nákup BTC	Kniha finančného majetku	Prírastok BTC (0,59 x 8017,00)	4730,00
	Kniha záväzkov	Vznik záväzku z dôvodu nadobudnutia BTC	5000,00
	Peňažný denník	Úhrada záväzku z bankového účtu - nezdaniteľná činnosť	4730,00
		Úhrada záväzku z bankového účtu - zdaniteľná činnosť	270,00

Tabuľka 1: Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 1

Analýza účtovného prípadu:

Účtovná jednotka zaúčtovala do knihy finančného majetku prírastok BTC v reálnej hodnote. Zároveň prírastkom finančného majetku vznikol záväzok z nadobudnutia BTC, ktorý sme vypočítali ako súhrn reálnej hodnoty BTC v čase obstarania a poplatok za nákup virtuálnej meny, ktoré sme nasledujúcim účtovnom prípade vyplatili z bankového účtu a použili sme zápis v peňažnom denníku.

Príklad 2: Predaj virtuálnej meny na verejnom trhu

Neskôr sa rovnaká účtovná jednotka rozhodla po zvýšení kurzu Bitcoinu z 1 BTC = 8017,00 € na 1 BTC = 18000,00 € predat' 0,4 BTC na burze. Na ocenenie úbytku virtuálnej meny použijeme metódy FIFO (First In, First Out), čo znamená prvý dnu a prvý von. Ide o jednoduchú, veľmi univerzálnu metódu riadenia, manipulácie a priorizácie pohybu materiálu, dát alebo čohokoľvek - sú obsluhované v poradí, v akom do systému vstúpili.³⁶

Zobrazenie v účtovných knihách

Účtovný prípad	Kniha	Popis	Suma
Predaj BTC	Kniha finančného majetku	Úbytok BTC (0,4 x 8017,00)	3206,80
	Kniha pohľadávok	Vznik pohľadávky z dôvodu predaja BTC	7200,00
	Peňažný denník	Príjem na bankový účet v sume - zdaniteľná činnosť	7200,00
		Uzávierková účtovná operácia - výdavok vo výške obstarávacej ceny vzhľadom na § 19 os. 2 písm. v) zákona č. 595/2003 o dani z príjmov v znení neskorších predpisov	3206,80

Tabuľka 2: Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 2

Analýza účtovného prípadu:

V knihe finančného majetku sme mali z prvého príkladu zaúčtovaných 0,59 BTC, ktoré sme ocenili reálnou hodnotou na 4730,00 €. Následne sme vybrali 0,4 BTC z dôvodu predaja BTC na verejnom trhu kupcovi - ocenené podľa metódy FIFO. Znížili sme objem Bitcoinov, ktoré vlastnime o 0,4 BTC oceneného reálnou hodnotou na 3260,80 €. Tento účtovný prípad sme zaúčtovali. Predajom virtuálnej meny sa nám vytvorila pohľadávka vo výške 7 200,00 € (kurz BTC v deň predaja veľmi vzrástol až na 18 000 €), zdaniteľný príjem z predaja virtuálnej meny bol vo výške 7 200,00 €, v uzávierkovej operácii sme si účtovali ako výdavok úbytok virtuálnej meny v peňažnom denníku o rovnakú sumu, o akú sme znížili náš majetok virtuálnych mien v knihe finančného majetku.

³⁶ PODNIKAJTE. *FIFO (First In First Out)*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://managementmania.com/sk/fifo-first-in-first-out>

Príklad 3: Nadobudnutie virtuálnej meny výmenou za tovar alebo službu

Účtovná jednotka poskytla konzultačné služby inej podnikateľskej činnosti za 1 BTC v máji 2020. Služba bola ocenená na 8 000,00 € vrátane DPH. Pri inkase pohľadávky sa obe strany dohodli na úhrade sumy v 1 BTC, ktorého kurz bol 8 017,00 €/BTC.

Zobrazenie v účtovných knihách:

Účtovný prípad	Kniha	Popis	Suma
Poskytnutie služby	Kniha pohľadávok	Vznik pohľadávky z titulu poskytnutia služby	8000,00
	Kniha záväzkov	Daňová povinnosť k dani z pridanej hodnoty	1600,00
	Kniha finančného majetku	Prírastok 1 BTC	8017,00
	Kniha pohľadávok	Zánik pohľadávky	8000,00
	Peňažný denník	Príjem z predaja služby	6400,00
		Rozdiel medzi sumou pohľadávky a reálnou hodnotou BTC - príjem zdaňovanej činnosti	17,00

Tabuľka 3: Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 3

Analýza účtovného prípadu:

Poskytnutím služby sa nám vytvorila pohľadávka voči odberateľovi a príslušná daňová povinnosť k dani z pridanej hodnoty 20 % (platca DPH). Zo sumy 8 000,00 € predstavuje daň z pridanej hodnoty 1 600,00 €, tú zaevidujeme v knihe záväzkov a 6 400,00 € evidujeme v knihe pohľadávok s príslušnými informáciami. Po dohode bola poskytnutá služba vyplatená v sume 1 BTC, tým pádom účtujeme zvýšenie finančného majetku o 1 BTC o + 8 017,00 € (kurz 1 BTC bol 8 017,00 €). Následne zaúčtujeme príjem z predaja služby do peňažného denníku a rozdiel medzi sumou pohľadávky a reálnou hodnotou BTC, ktoré sme za danú službu dostali zaúčtujeme do zdaniteľných príjmov (ak je rozdiel kladný) alebo do zdaniteľných výdavkov (ak je rozdiel záporný). V našom vzorovom príklade nám vyšiel kladný rozdiel, teda účtujeme do zdaniteľných príjmov.

3.2 Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva

Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v systéme podvojného účtovníctva upravil novelizovaný zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov účinný od 01.01.2019, zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ako aj postupy účtovania v sústave podvojného účtovníctva, a to Opatrením č. 740/2002 Z. z., ktoré bolo účinné od 01.02.2019 - Oznámenie Ministerstva financií Slovenskej republiky o vydaní opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva.

3.2.1 Základné princípy účtovania v sústave podvojného účtovníctva

V sústave podvojného účtovníctva musia účtovať podnikatelia zapísaní v Obchodnom registri Slovenskej republiky. Princíp súčasného podvojného účtovníctva pochádza z Talianska, kde obchodníci okrem pohybu majetku zaznamenávali aj nárast a úbytok kapitálu. Taliansky mních Luca Pacioli je považovaný za tvorca teórie o podvojnom účtovníctve, čo opisuje vo svojom diele *Particularis de computis et scripruris* z roku 1494, ktoré sa stalo základom dnešného účtovníctva. Účtovanie v systéme podvojného účtovníctva v Slovenskej republike vymedzujú vyššie uvedené zákony spolu s inými zákonmi v platnom znení, napr. zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel v znení neskorších predpisov. Aktíva predstavujú majetok účtovnej jednotky, ktorý slúži na rozvoj podniku a pasíva sú zdroje majetku, ktoré predstavujú jeho záväzky.³⁷

Podvojný účtovníctvo používa ako jeden zo svojich prostriedkov účty, ktoré sú prehľadne usporiadané v rámcovej účtovnej osnove. Účtovná osnova je zoznam všetkých syntetických účtov so záväzným číselným a slovným označením, s usporiadaním podľa ekonomického obsahu, ktoré môže účtovná jednotka v rámci svojho účtovníctva používať. Jednotlivé účty sa v rámcovej účtovnej osnove delia do účtovných tried, triedy sa ďalej členia do účtovných skupín a skupiny sa delia na jednotlivé účty.

³⁷ MIHALÍKOVÁ E. KUNIKOVÁ M. *Úvod do účtovníctva – Základné pojmy*. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uvod-do-uctovnictva-Zakladne-pojmy&idc=317>

Triedy účtovnej osnovy:

Účtová trieda 0 - dlhodobý majetok;

Účtová trieda 1 – zásoby;

Účtová trieda 2 - finančné účty;

Účtová trieda 3 - zúčtovacie vzťahy;

Účtová trieda 4 - kapitálové účty a dlhodobé záväzky;

Účtová trieda 5 – náklady;

Účtová trieda 6 – výnosy;

Účtová trieda 7 - uzávierkové účty a podsúvahové účty;

Účtová trieda 8 a 9 - vnútroorganizačné účtovníctvo.

Na účtoch sa zaznamenávajú informácie o stave a pohybe majetku, záväzkov, vlastného imania, nákladov a výnosov počas celého účtovného obdobia. Inak povedané, na účtoch podvojného účtovníctva sa zaznamenáva každá jedna hospodárska operácia, ktorá u podnikateľa nastane, napr. nákup virtuálnej meny, tržba z predaja virtuálnej meny, úhrada faktúry za poskytnutie služby súvisiacej s nákupom alebo predajom virtuálnej meny, vyplatenie mzdy zamestnancovi, vyplatenie zisku spoločníkovi a mnohé iné.³⁸

3.2.2 Účtovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva

Účtovníctvo je systém pravidiel a metód, pomocou ktorých sa dokumentuje a hodnotí hospodárenie danej účtovnej jednotky v určitom účtovnom období. Tieto informácie o hospodárení účtovnej jednotky sú v účtovníctve jeho najdôležitejším predmetom – zaujíma nás účtovanie účtovných prípadov ako stav a pohyb majetku a záväzkov, ich rozdiel, výnosy, náklady, príjmy, výdavky, výsledok hospodárenia, ocenenie majetku reálnou alebo inou hodnotou a vykazovanie v účtovnej závierke o týchto skutočnostiach.

V sústave podvojného účtovníctva členíme účty podľa obsahu na súvahové, výsledkové, uzávierkové a podsúvahové. Pre správne používanie účtov v sústave podvojného účtovníctva slúži účtovná osnova. Majetok sú tie aktíva účtovnej jednotky, ktoré sú výsledkom minulých udalostí a je takmer isté, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky účtovnej jednotky a dajú sa spoľahlivo oceniť.³⁹

³⁸ PODNIKAJTE. *Ktorý podnikateľ má povinnosť viesť podvojné účtovníctvo a ktorý podnikateľ si ho môže vybrať dobrovoľne*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online:

<https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/podvojne-uctovnictvo>

³⁹ MIHALÍKOVÁ E. KUNIKOVÁ M. *Úvod do účtovníctva – Základné pojmy*. [online]. [cit. 2020-04-17].

Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uvod-do-uctovnictva-Zakladne-pojmy&idc=317>

Z hľadiska charakteru sa majetok delí na:

- hmotný majetok predstavujú druhy majetku, ktoré majú hmotný charakter (dajú sa chytiť, ohmatať). Patrí sem dlhodobý aj krátkodobý hmotný majetok a zásoby, napr. stroj, dopravný prostriedok, počítač;
- nehmotný majetok predstavujú tie druhy majetku, ktoré majú nehmotný charakter (nedajú sa chytiť, ohmatať). Patrí sem dlhodobý aj krátkodobý nehmotný majetok, napr. softvér, patent, licencia;
- finančný majetok predstavujú tie druhy majetku, ktoré majú finančný charakter. Patrí sem dlhodobý a krátkodobý finančný majetok, napr. peniaze v hotovosti, vklady na bankových účtoch.⁴⁰

Z hľadiska prevádzkového cyklu sa finančný majetok delí na neobežný a obežný majetok. Z časového hľadiska sa akýkoľvek majetok člení na dlhodobý a krátkodobý. Dlhodobý majetok je majetok, ktorého doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. Krátkodobý majetok je majetok, ktorého doba použiteľnosti je najviac jeden rok.⁴³

Finančný majetok	
Neobežný majetok	Obežný majetok
Dlhodobý finančný majetok	Krátkodobý finančný majetok

Tabuľka 4 – Zobrazenie finančného majetku podľa časového hľadiska

Obstaranie krátkodobého finančného majetku účtujeme na účet 259 – Obstaranie krátkodobého finančného majetku. Súvzťažným účtom môže byť účet 221 – Bankové účty v prípade priamej úhrady alebo 325 – Ostatné záväzky v prípade obstarania prostredníctvom obchodníka s cennými papiermi alebo 379 – Iné záväzky na základe zmluvy s iným subjektom. V prípade, že bol na obstaranie krátkodobého finančného majetku poskytnutý preddavok, účtuje sa pri jeho úhrade pohľadávka na účet 314 – Poskytnuté preddavky. V prípade, že účtovná jednotka vlastní cenné papiere na obchodovanie ku dňu, ku ktorému zostavuje účtovnú závierku, musí ich oceniť reálnou hodnotou.⁴¹

IUD Obstaranie majetkových cenných papierov na základe zmluvy 259/379

IUD Zaradenie majetkových cenných papierov do majetku 251/259

VBU Úhrada za majetkové cenných papierov z bankového účtu 379/221.

⁴⁰ EUROEKONÓM. *Majetok podniku – financovanie, obstarávanie, odpisovanie*. [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné online: <https://www.euroekonom.sk/ekonomia/podnik-a-podnikanie/majetok-podniku/>

⁴¹ MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.

Účtovná jednotka, ktorá sa rozhodla predat' majetkové cenné papiere, účtuje na ťarchu účtu majetkových účtov buď na 221, 315 alebo 378 a súvzťazne v prospech účtu 661 – Tržby z predaja cenných papierov a podielov:

IUD Tržba z predaja majetkových cenných papierov – vznik pohľadávky 378/661

IUD Úbytok predaných majetkových cenných papierov 561/251

VBU Inkaso pohľadávky za predané majetkové CP 221/278.⁴²

Náklady a ich pohľad na problematiku virtuálnej meny

Náklady sú peňažným vyjadrením spotreby majetkových zložiek, spotreby cudzích výkonov alebo nárastu záväzkov. Vznik alebo zvýšenie nákladov vedie k zníženiu vlastného imania. Vo všeobecnosti ich môžeme rozčleniť podľa:

- > druhu – spotreba materiálu, energie, služieb, mzdové náklady, finančné náklady, odpisy;
- > účelu – rozčlenenie podľa činností podniku;
- > miesta vzniku – nákladové strediská podniku (výroba, údržba, účtáreň...);
- > väzby na výrobok alebo službu;
- jednotkové, kde je priama väzba na daný výkon,
- režijné, ktoré sa neviažu na konkrétny výkon a zabezpečujú priebeh činnosti podniku.⁴³

Na účtovanie finančných nákladov zahrňujúcich aj virtuálnu menu je v rámci účtovnej osnovy vyhradená účtová skupina 56 Finančné náklady obsahujúca tieto všeobecné účty:

Účty 56 – Finančné náklady	
561	Predané cenné papiere a podiely
562	Úroky
563	Kurzové straty
564	Náklady na precenenie cenných papierov
565	Tvorba a zúčtovanie opravných položiek k finančnému majetku
566	Náklady na krátkodobý finančný majetok
567	Náklady na derivátové operácie
568	Ostatné finančné náklady
569	Manká a škody na finančnom trhu

Tabuľka 5 – Zobrazenie syntetických účtov účtovnej skupiny 56 – Finančné náklady

⁴² MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.

⁴³ RUSNÁKOVÁ J. *Účtovná trieda 5: Náklady. Účtovná trieda 6: Výnosy. Výsledok hospodárenia*. [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uctovna-trieda-5-Naklady-Uctovna-trieda-6-Vynosy-Vysledok-hospodarenia-&idc=66>

Pre virtuálne meny nás najviac zaujíma účet 568 – Ostatné finančné náklady súbežne s účtom 258 - Virtuálna mena. Na účte 568 – Ostatné finančné náklady sa účtujú náklady, ktoré súvisia s peňažným stykom podniku, t. j. výdavky za vedenie bankových účtov, za uskutočnenie platobných príkazov, poistné finančného majetku, náklady súvisiace so získaním bankových záruk a podobné bankové výdavky, ako aj depozitné poplatky a samozrejme aj náklady súvisiace s virtuálnou menou.⁴⁴

Výnosy a ich pohľad na problematiku virtuálnej meny

Výnosy sú peňažným ekvivalentom realizovaných výkonov a znamenajú nárast majetku podniku alebo pokles jeho záväzkov. Výnosy účtujeme počas celého obdobia, s ktorým vecne a časovo súvisia. Vznik a zvýšenie výnosov účtujeme na stranu Dať príslušného výnosového účtu, zníženie na stranu Má dať. Konečný stav výnosových účtov sa na konci účtovného obdobia prenáša na účet 710 – Účet ziskov a strát.⁴⁵

Na účtovanie finančných výnosov zahrňujúcich aj virtuálnu menu je v rámci účtovnej osnovy vyhradená účtová skupina 66 Finančné výnosy obsahujúca tieto všeobecné účty:

Účty 66 – Finančné výnosy	
661	Tržby z predaja cenných papierov a podielov
662	Úroky
663	Kurzové zisky
664	Výnosy z precenenia cenných papierov
665	Výnosy z dlhodobého finančného majetku
666	Výnosy z krátkodobého finančného majetku
667	Výnosy z derivátových operácií
668	Ostatné finančné výnosy

Tabuľka 6 – Zobrazenie syntetických účtov účtovnej skupiny 66 – Finančné výnosy

Pre virtuálne meny, ktoré patria do krátkodobého finančného majetku, nás najviac zaujíma účet 668 – Ostatné finančné výnosy pri zvýšení hodnoty virtuálnej meny súbežne s účtom 258 - Virtuálna mena. Na účte 668 – Ostatné finančné výnosy sa účtujú finančné výnosy z poskytnutých záruk, podiely na likvidačných zostatkoch, inventarizačné prebytky pokladničnej hotovosti a samozrejme aj výnosy z predaja virtuálnej meny.⁴⁵

⁴⁴ RUSNÁKOVÁ J. *Účtovná trieda 5: Náklady. Účtovná trieda 6: Výnosy. Výsledok hospodárenia*. [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uctovna-trieda-5-Naklady-Uctovna-trieda-6-Vynosy-Vysledok-hospodarenia-&idc=66>

⁴⁵ MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.

Výsledok hospodárenia

Účtovná jednotka vykonáva činnosť, ktorej výsledky sa zobrazujú v účtovníctve. Na základe informácií, ktoré poskytuje účtovníctvo, môže účtovná jednotka na konci účtovného obdobia zistiť výsledok hospodárenia. Výsledok hospodárenia je základný ekonomický ukazovateľ činnosti účtovnej jednotky za účtovné obdobie. Zistíme ho porovnaním nákladov a výnosov. Výsledok hospodárenia môže byť buď zisk alebo strata.⁴⁶

Výsledok hospodárenia je definovaný ako ocenený výsledný efekt činností účtovnej jednotky dosiahnutý za účtovné obdobie.⁴⁷

Výsledok hospodárenia strata	Náklady > výnosy
Výsledok hospodárenia zisk	Náklady < výnosy

Tabuľka 7 – Zobrazenie rozdielu výsledku hospodárenia

Strata je výsledok hospodárenia, pri ktorom celková suma nákladov zaúčtovaných v účtovnom období na účtoch nákladov je vyššia ako celková suma výnosov zaúčtovaných na účtoch výnosov. Zisk je výsledok hospodárenia, pri ktorom celková suma nákladov zaúčtovaných v účtovnom období na účtoch nákladov je nižšia ako celková suma výnosov zaúčtovaných v účtovnom období na účtoch výnosov. Hospodárska činnosť je základná prevádzková činnosť, ktorú vykonáva účtovná jednotka ako hlavný predmet svojej činnosti. Finančná činnosť je činnosť súvisí s finančnými operáciami účtovnej jednotky, ktorá však nie je jej hlavnou činnosťou.⁴⁸

Hospodárska činnosť	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti je rozdiel výnosov účtovaných v účtovných skupinách 60 až 65 a nákladov účtovaných v účtovných skupinách 50 až 55
Finančná činnosť	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti je rozdiel výnosov účtovaných v účtovných skupinách 66 nákladov účtovaných v účtovných skupinách 56

Tabuľka 8 – Vysvetlenie delenia výsledkov hospodárenia podľa činnosti

⁴⁶ RUSNÁKOVÁ J. *Účtovná trieda 5: Náklady. Účtovná trieda 6: Výnosy. Výsledok hospodárenia*. [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uctovna-trieda-5-Naklady-Uctovna-trieda-6-Vynosy-Vysledok-hospodarenia-&idc=66>

⁴⁷ § 2 ods. 4 pís. h zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

⁴⁸ MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.

3.2.3 Oceňovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva

Podľa § 24 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtovná jednotka je povinná finančný majetok oceniť. Ocenenie finančného majetku sa uskutočňuje:

1. ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu
2. ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka
3. k inému dňu v priebehu účtovného obdobia, ak to vyžaduje osobitný predpis, napr. zákon o bankách, zákon o cenných papieroch a investičných službách.⁴⁹

Ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu treba rozlišovať, či ide o deň obstarania cenných papierov - prvotné ocenenie alebo či ide o deň úbytku cenných papierov. Obstarávacou cenou sa rozumie cena, za ktorú sa daný finančný majetok obstaral vrátane nákladov súvisiacich s ich obstaraním.⁵⁰

Ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. b) alebo písm. c) sa jednotlivé zložky majetku alebo záväzkov alebo súbor rovnorodých zložiek majetku alebo súbor rovnorodých zložiek záväzkov oceňujú cenné papiere a podiely na základnom imaní reálnou hodnotou okrem cenných papierov držaných do splatnosti, cenných papierov emitovaných účtovnou jednotkou a podielov na základnom imaní v obchodných spoločnostiach, pre ktoré je účtovná jednotka materskou účtovnou jednotkou alebo v ktorých má účtovná jednotka podielovú účasť, okrem majetkovej účasti v realitnej spoločnosti a podielov na základnom imaní obchodných spoločností, ktoré nemajú podobu cenného papiera a sú nadobudnuté do majetku špeciálneho podielového fondu alternatívnych investícií.⁵¹

Reálnou hodnotou jednotlivej zložky majetku alebo záväzkov alebo súboru rovnorodých zložiek majetku alebo súboru rovnorodých zložiek záväzkov sa rozumie:

- a) trhovú cenu,
- b) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na aktívnom trhu, ak nie je cena podľa písmena a) známa,
- c) hodnota zistená oceňovacím modelom, ktorý využíva prevažne informácie z operácií alebo z kotácií na inom ako aktívnom trhu, ak nie sú na aktívnom trhu informácie, ktoré by bolo možné použiť v oceňovacom modeli alebo
- d) posudok znalca, ak pre oceňovanú položku nie je možné zistiť jeho reálnu hodnotu.⁵²

⁴⁹ § 24 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

⁵⁰ MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I.* Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.

⁵¹ § 27 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

⁵² § 27 ods. 2 zákona č. 431/2002 o účtovníctve v znení neskorších predpisov

3.2.4 Vykazovanie virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva

Takisto ako v sústave jednoduchého účtovníctva tak aj v sústave podvojného účtovníctva ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, je účtovná jednotka povinná skontrolovať či stav majetku v účtovníctve zodpovedá skutočnosti, čiže musí uskutočniť inventarizáciu. Skutočný stav finančného majetku sa zisťuje fyzickou inventúrou, dokladovou inventúrou alebo kombináciou fyzickej a dokladovej inventúry. Pri porovnaní skutočného stavu s účtovným môže vzniknúť inventarizačný rozdiel manko alebo prebytok.

Inventarizáciou zistený stav	Inventarizačný rozdiel
Skutočný stav > účtovný stav	Prebytok
Skutočný stav < = účtovný stav	Manko

Tabuľka 9 – Inventarizačné rozdiely

Inventarizácia má osobitný význam pre zisťovanie reálnosti ocenenia majetku a záväzkov, čo vedie k úprave ocenenia tak, aby účtovná jednotka poskytla verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky. Tiež osobitný význam má inventarizácia rôznych zmluvných vzťahov, nárokov a povinností, o ktorých sa neúčtuje, ale ktoré sa v závierke uvádzajú v poznámkach k súvahe, označované ako iné aktíva a iné pasíva.⁵³

Na rozdiel od jednoduchého účtovníctva je v podvojnóm účtovníctve možné bezprostredne pozorovať rozdiel medzi pojmi príjem a výnos a pojmi výdavok a náklad. Keď podnikateľ predá odberateľovi tovar na faktúru, vznikol mu výnos alebo zvýšenie ekonomických úžitkov, ale nevznikol mu príjem. Príjem alebo zvýšenie peňažných prostriedkov tomuto podnikateľovi vznikne až vtedy, keď mu jeho odberateľ faktúru uhradí.⁵⁴

V sústave podvojného účtovníctva sa účtuje v peňažnom denníku, v ktorom sú účtovné zápisy usporiadané chronologicky; v hlavnej knihe, v ktorej sa účtovné zápisy usporadúvajú z vecného hľadiska systematicky, a v ktorej sa preukazuje zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov na účty majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov, nákladov a výnosov v účtovnom období; ale aj v pomocných knihách. Spravidla k

⁵³ MAJOROVÁ M., SÝKORA J. *Smernica pre zostavenie účtovnej závierky v PO*. [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné online: <https://www.uad.sk/33/smernica-pre-zostavenie-uctovnej-zavierky-v-po-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfWAMMzOZNTKFrQg7w NKETTXNSxEDSn7o4Mjg/>

⁵⁴ PODNIKAJTE. *Ktorý podnikateľ má povinnosť viesť podvojný účtovníctvo a ktorý podnikateľ si ho môže vybrať dobrovoľne*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/podvojne-uctovnictvo>

poslednému dňu roka, teda k 31. decembru, sa informácie za podnikanie počas celého účtovného obdobia zosumarizujú v podobe účtovnej závierky. Účtovná závierka v podvojnóm účtovníctve pozostáva zo súvahy, výkazu ziskov a strát a poznámok. V súvahe môže účtovná jednotka vidieť stav majetku a jeho zdrojov ku koncu príslušného roka a rovnako pre porovnanie vidí tieto stavy aj za bezprostredne predchádzajúci rok. Vo výkaze ziskov a strát môže účtovná jednotka vidieť informácie o všetkých nákladoch, výnosoch a zisku alebo straty svojho podniku za príslušný rok a rovnako pre porovnanie vidí tieto hodnoty aj za bezprostredne predchádzajúci rok. Poznámky dopĺňajú a vysvetľujú niektoré informácie uvedené v súvahe a vo výkaze ziskov a strát. Účtovná závierka má v skutočnosti len zopár strán, ale jej informačná hodnota pre interných aj externých subjektov je veľmi vysoká. Účtovná závierka sa zverejňuje v registri účtovných závierok len vtedy, ak sú obchodnou spoločnosťou alebo družstvom.⁵⁵

Súvaha patrí k základným účtovným výkazom a udáva prehľad majetku podniku k určitému dňu a skladá sa z dvoch strán. Na strane aktív je presný prehľad majetku, ktorý v danom okamžiku účtovná jednotka vlastní. Na strane pasív sú uvedené informácie, odkiaľ účtovná jednotka majetok financovala – aké sú tzv. zdroje krytia majetku. V hlavnej knihe alebo v peňažnom denníku nájdeme účtovné prípady súvisiace s účtovaním virtuálnej meny zaúčtované na syntetickom účte 258 – Virtuálna mena. V Súvahe nájdeme stavy súvisiace s virtuálnou menou vykazované na strane aktív na riadku č. 21 v časti B.IV. Finančný majetok.

B.IV.	Finančný majetok	21		
	r. 22 + r. 23			
B.IV.1.	Peniaze a účty v bankách (211, 213, 21X, 221A, 22XA, +/- 261)	22		
2.	Ostatné finančné účty (251, 252, 253, 256, 257, 25X, 259, 314A) - /291,29X/	23		

Obrázok 3 – Vykazovanie finančného majetku v Súvahe

Výkaz ziskov a strát je prehľadné usporiadanie všetkých výnosov a nákladov za určité obdobie, ktoré ukazuje aj výsledok hospodárenia za účtovné obdobie. Vo výkaze ziskov a strát sa účtovné prípady súvisiace s virtuálnou menou - Výnosy z finančnej činnosti účtovnej jednotky vykážu na účte 668 – Ostatné výnosy z finančnej činnosti na riadku č. 26.

⁵⁵ PODNIKAJTE. *Ktorý podnikateľ má povinnosť viesť podvojnú účtovníctvo a ktorý podnikateľ si ho môže vybrať dobrovoľne.* [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/podvojne-uctovnictvo>

*	Výnosy z finančnej činnosti spolu	20		
	súčet (r. 21 až r. 26)			
VII.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov (661)	21		
VIII.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku (665)	22		
IX.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku (666)	23		
X.	Výnosové úroky (662)	24		
XI.	Kurzové zisky (663)	25		
XII.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	26		

Obrázok 4 – Vykazovanie výnosov z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát

Vo výkaze ziskov a strát sa koncové stavy súvisiace s virtuálnou menou - náklady na finančnú činnosť účtovnej jednotky v účtovnom období vykážu na účte 568 – Ostatné náklady na finančnú činnosť na riadku č. 33.

*	Náklady na finančnú činnosť spolu	27		
	súčet (r. 28 až r. 33)			
J.	Predané cenné papiere a podiely (561)	28		
K.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)	29		
L.	Opravné položky k finančnému majetku (+/-) (565)	30		
M.	Nákladové úroky (562)	31		
N.	Kurzové straty (563)	32		
O.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	33		

Obrázok 5 – Vykazovanie nákladov z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát

Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti sa potom zobrazí na riadku č. 34 ako zisk + alebo strata -:

**	Výsledky hospodárenia z finančnej činnosti	34		
	(+/-) (r. 20 - r. 27)			

Obrázok 6 – Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti vo Výkaze ziskov a strát

3.2.5 Príklady účtovania v sústave podvojného účtovníctva

V tejto podkapitole sa zameriame na praktické príklady účtovania a oceňovania virtuálnej meny rôznym spôsobom – od nákupu, cez pohľadávku, predaj, alebo získanie ťažbou. V tejto časti mi veľmi pomohla p. Ing. Miriama Blahušiaková, PhD. prodekanka pre rozvoj, medzinárodné vzťahy a vzťahy s verejnosťou, ktorá ma naštartovala, keď som dostal krízu v písaní tejto záverečnej práce. Inšpiráciou pre uvedené príklady v tejto podkapitole boli články prezentované v mesačníkoch ÚAD Účtovníctvo • Audítorstvo • Daňovníctvo v teórii a praxi č. 11/2018 a 12/2018.^{56 57}

Príklad 4: Nákup Bitcoinu prostredníctvom bitcoinmatu

Účtovná jednotka sa rozhodla nakúpiť virtuálnu menu Bitcoin prostredníctvom automatu na bitcoiny, tzv. bitcoinmatu. Dňa 01.03.2020 bol internému zamestnancovi poskytnutý preddavok na nákup BTC v sume 200,00 € z bankového účtu. Následne boli zamestnancom peniaze vložené do bitcoinmatu v hodnote 200,00 € a vydaný výpis o príslušnej sume v Bitcoinoch. Daný výpis bol predložený účtovníkovi a zahrnutý do účtovníctva. Pri nákupe z bitcoinmatu sa účtovná jednotka môže stretnúť aj s poplatkami za transakciu.⁵⁶

Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma	Kurz	Suma	Kurz	Suma	Predpis	
			BTC	USD/ BTC	USD	USD / EUR	EUR	MD	D
1.3.2020	VBU	Výber hotovosti z BU					200,00	261	221
1.3.2020	VBU	Poskytnutie hotovosti					200,00	335	261
1.3.2020	IÚD	a) Kúpna cena	0,02215	8639,76	219,54	1,0977	200,00	258	335
		b) Reálna hodnota BTC					191,37		
		c) Hodnotový rozdiel					8,63		

Tabuľka 10 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 4, časť a

⁵⁶ ŠLOSÁROVÁ, Anna - BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. *Virtuálna mena v účtovníctve podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva (1. časť)*. In: ÚAD Účtovníctvo-Audítorstvo- Daňovníctvo v teórii a praxi. Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018, ročník XXVI, č. 11, s. 8-9.

⁵⁷ ŠLOSÁROVÁ, Anna - BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. *Virtuálna mena v účtovníctve podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva (2. časť)*. In: ÚAD Účtovníctvo-Audítorstvo- Daňovníctvo v teórii a praxi. Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018 ročník XXVI, č. 12, s. 7-8.

Analýza riešenia:

Účtovná jednotka nakúpila 0,02215 BTC, za ktoré zaplatila 200 € (kúpna cena). Vzhľadom na to, že v tomto prípade ide o odplatne nadobudnutú virtuálnu menu, zakúpené virtuálne meny musia byť v účtovníctve ocenené reálnou hodnotou (trhovou cenou) ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu. Trhovou cenou je určený záverečný kurz zo zvolenej burzy (pre naše potreby: www.coinmarketcap.com/currencies/bitcoin). Tento spôsob ocenenia musí mať účtovná jednotka stanovenú vo vnútorných predpisoch. Trhová cena zo dňa 01.03.2020 bola 8639,76 USD / BTC. Hodnota Bitcoinov vyjadrených v trhovej cene je potrebné prepočítať na menu euro referenčným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou (ECB) v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu. Tento kurz zo dňa 28.02.2020 bol 1,00 € = 1,0977 USD. Trhová cena 0,02215 BTC bola ocenená na 191,37 EUR. Hodnotový rozdiel (200,00 – 191,37) vo výške 8,63 EUR sa zaúčtuje podobne ako kurzová strata na príslušnom analytickom účte 258 – Virtuálna mena súvzťažne s účtom nákladov – 568 – Ostatné finančné náklady. Ak je Virtuálna mena obstaraná prostredníctvom sprostredkovateľa, zvyšuje sa reálna hodnota obstaranej virtuálnej meny o hodnotu, ktorá sa zaplatí sprostredkovateľovi podľa dohody.⁵⁶ Príklad účtovného prípadu pri platbe sprostredkovateľovi:

1.3.2020	VBÚ	Nákup BTC poplatok sprostredkovateľovi (3% z kúpnej sumy)		6	258	221
----------	-----	---	--	---	-----	-----

Tabuľka 11 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 4, časť b

1. Z tejto transakcie vznikla účtovnej jednotke strata 8,63 eura.

2. Je potrebné, aby účtovná jednotka mala k účtu 568 – Ostatné finančné náklady vytvorený analytický účet vo vzťahu k virtuálnej mene. Jeho hodnota bude slúžiť na porovnanie s výnosmi dosiahnutými z transakcie s virtuálnou menou. V prípade, ak účtovná jednotka nedosiahne z virtuálnej meny žiadny výnos, nebude si môcť na daňové účely tento výdavok uplatniť. Čo sme sa dozvedeli:

1. Namiesto kurzovej straty používame v súvislosti s virtuálnou menou hodnotový rozdiel, ktorý môže byť buď záporný (na strane nákladov) alebo kladný (na strane výnosov).
2. Nákup virtuálnej meny v USD musíme prepočítať kurzom vyhláseným ECB zo dňa predchádzajúceho dňu uskutočnenia účtovného prípadu.

3. Účtovná jednotka musí vytvoriť vo svojich interných predpisoch postup, akým spôsobom, a z ktorého zdroja oceňuje virtuálnu menu a je potrebné, aby vytvorila vo svojom účtovnom rozvrhu analytické účty v súvislosti s virtuálnymi menami.⁵⁶

Príklad 5: Inkaso pohľadávky voči odberateľovi v Bitcoinoch

Účtovná jednotka A vystavila dňa 02.03.2020 faktúru za poskytnutie služby svojmu odberateľovi - účtovnej jednotke B v sume 6 000,00 €. Odberateľ na základe dohody uhradil faktúru účtovnej jednotke A dňa 10.03.2020 v Bitcoinoch do jej virtuálnej peňaženky vo výške 0,7708 BTC. Trhová cena Bitcoinov zo dňa 10.03.2020 bola 8834,59 USD/BTC (záverečný kurz zo zvolenej burzy zo dňa uskutočnenia účtovného prípadu). Výmenný kurz ECB zo dňa 09.03.2020 bol 1,1122 USD/EUR.⁵⁶

Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma	Kurz	Suma	Kurz	Suma	Predpis	
			BTC	USD/ BTC	USD	USD/ EUR	EUR	MD	D
2.3.2020	VFA	Poskytnutie služby					6000,00	311	602
10.3.2020	IÚD	Inkaso fa v BTC							
		a)Prírastok BTC	0,7708	8834,59	6809,71	1,1122	6122,73	258	
		b)Zánik pohľadávky					6000,00		311
		c)Hodnotový rozdiel					122,73		668

Tabuľka 12 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 5

Analýza riešenia:

Účtovná jednotka nadobudla virtuálnu menu iným spôsobom ako uvádza § 25 ods. 1 písm. h) zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Virtuálnu menu nenadobudla ani odplatne (kúpou), ani nejde o virtuálnu menu nadobudnutú ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu, a tiež ju nenadobudla výmenou za inú virtuálnu menu. Účtovná jednotka nadobudla virtuálnu menu prostredníctvom inkasa pohľadávky od odberateľa. Otázkou preto je ako takúto virtuálnu menu oceniť. V tejto súvislosti by sme mohli čiastočne aplikovať § 25 ods. 1 písm. h) bod 2 zákona o účtovníctve, ktorý rieši ocenenie virtuálnej meny nadobudnutej ťažbou ku dňu výmeny za iný majetok alebo službu. V našom prípade síce nejde o virtuálnu menu najskôr nadobudnutú ťažbou a následne použitú na výmenu za iný majetok, ale o virtuálnu menu získanú výmenou za iný majetok –

tovar. Preto si myslíme, že virtuálna mena by mala byť ocenená reálnou hodnotou – trhovou cenou. Trhová cena virtuálnej meny je daná pomerom USD/BTC, preto je nevyhnutné urobiť najskôr prepočet BTC na USD a následne prepočítať sumu v dolároch na sumu v eurách prostredníctvom referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu, t. j. zo dňa 09.03.2020. Hodnotový rozdiel z tejto transakcie je kladný, preto budeme tento hodnotový rozdiel účtovať na účet 668 – Ostatné finančné výnosy vo výške 122,73 EUR.⁵⁶

Príklad 6: Predaj Bitcoinov prostredníctvom bitcoinmatu

Účtovná jednotka dňa 11.03.2020 predala pôvodne získaných 0,7708 Bitcoinov cez automat na bitcoiny, ktorý jej vydal 6122,73 eur.⁵⁷

Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma	Kurz	Suma	Kurz	Suma	Predpis	
			BTC	USD/BTC	USD	USD / EUR	EUR	MD	D
11.3.2020	IÚD	Úbytok BTC	0,7708	8834,59	6809,71	1,1101	6134,31	568	258
11.3.2020	IÚD	Hodnotový rozdiel					11,58	258	668
11.3.2020	IÚD	Predaj BTC (príjem na BU)					6122,73	221	668

Tabuľka 13 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 6

Analýza riešenia:

Účtovná jednotka zaúčtuje úbytok Bitcoinov v reálnej hodnote – trhovej cene, v ktorej ich pôvodne obstarala. Prepočet z cudzej meny na menu euro vykoná pomocou referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu, t. j. zo dňa 10.03.2020, ktorý bol 1,1101 USD/EUR. V tejto súvislosti vznikol účtovnej jednotke hodnotový rozdiel, ktorý sa bude účtovať do výnosov.⁵⁷

Príklad 7: Bitcoiný získané ťažbou a ich následné použitie na úhradu faktúry

Účtovná jednotka získala dňa 01.03.2020 pomocou ťažby 0,9 Bitcoinu. Dňa 10.03.2020 použila bitcoiny na úhradu faktúry dodávateľovi za poskytnuté služby v sume 7 200,00 €. ⁵⁷

Dátum	Doklad	Účtovný prípad	Suma	Kurz	Suma	Kurz	Suma	Predpis	
			BTC	USD/ BTC	USD	USD/ EUR	EUR	MD	D
			0,9					Zaevidované na podsúv. evidencii, účet 758 - Virtuálna mena	
1.3.2020	PFA	Prijatá faktúra za poskytnuté služby					7200,00	518	321
10.3.2020	IÚD	Prírastok virtuálnej meny ku dňu ÚP	0,9	8834,59	7951,131	1,1128	7145,16	258	668
10.3.2020	IÚD	Úhrada faktúry dodávateľovi	0,9	8834,59	7951,131	1,1128	7145,16	321	258
10.3.2020	IÚD	Hodnotový rozdiel - úprava ocenenia služby					54,84	321	518
Zložený účtovný zápis		Zánik záväzku voči dodávateľovi					7200,00	321	
		Úbytok BTC					7145,16		258
		Hodnotový rozdiel	0,9	8834,59	7951,131	1,1128	54,84		518

Tabuľka 14 – Vypracovanie účtovných prípadov v príklade 7

Analýza riešenia:

Účtovná jednotka dňa 01.03.2020 zaeviduje 0,9 Bitcoinu v podsúvahovej evidencii. Ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu, t. j. ku dňu úhrady faktúry dodávateľovi za poskytnuté služby ocení 0,9 Bitcoin reálnou hodnotou, t. j. trhovou cenou podľa zvoleného spôsobu (t. j. záverečným kurzom zo zvolenej burzy zo dňa uskutočnenia účtovného prípadu, pričom tento spôsob prepočtu má účtovná jednotka uvedený vo vnútornom predpise) a zaúčtuje prírastok virtuálnej meny vo virtuálnej peňaženke (258/668). Burza uvádza kurz v pomere USD/BTC. Následne účtovná jednotka prepočíta sumu v USD na eurá referenčným

výmenným kurzom určeným a vyhláseným ECB v deň predchádzajúci dňu uskutočnenia účtovného prípadu. Účtovná jednotka použije tieto Bitcoiny na úhradu záväzku (321/258). O hodnotový rozdiel, ktorý vznikol, musí účtovná jednotka upraviť ocenenie nákladu súvisiaceho so službou (321/518), pretože služba nadobudnutá výmenou za virtuálnu menu, sa musí oceniť reálnou hodnotou.

Čo sme sa dozvedeli:

1. Tento účtovný prípad ako celok nemal vôbec vplyv na výsledok hospodárenia.
2. Podobným spôsobom by sa malo upraviť aj ocenenie majetku (dlhodobého aj zásob) nadobudnutého výmenou za virtuálnu menu, ktorý sa musí oceniť reálnou hodnotou.
3. Aj v tomto prípade je k účtu 668 – Ostatné finančné výnosy potrebné na daňové účely mať vytvorený analytický účet vo vzťahu k virtuálnej mene.⁵⁷

Tieto príklady predstavujú najrozšírenejšie spôsoby účtovania účtovných prípadov v súvislosti s virtuálnou menou - nákup Bitcoinu prostredníctvom bitcoinmatu, pri platbe Bitcoinami sprostredkovateľovi, inkaso pohľadávky voči odberateľovi v Bitcoinoch, predaj Bitcoinov prostredníctvom bitcoinmatu a samozrejme aj bitcoiny získané ťažbou a ich následné použitie na úhradu faktúry. Dúfame, že pomohli čitateľovi v pochopení účtovania virtuálnej meny v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave podvojného účtovníctva v legislatívnej úprave Slovenskej republiky.

ZÁVER

Virtuálne meny sa v súčasnosti dajú kúpiť, predat', vymieňať alebo ťažiť na celom svete. Nezaťažuje ich vzdialenosť ani čas. Môžete nimi platiť online prostredníctvom virtuálnej peňaženky v internetových obchodoch, prípadne u predajcov, ktorí ponúkajú možnosť platiť za tovar alebo službu virtuálnou menou. Už aj v Slovenskej republike existujú internetové obchody, ktoré akceptujú platbu virtuálnou menou alebo sa dá s nimi platiť aj za služby v cestovnom ruchu alebo v leteckej doprave. Virtuálne meny sú medzi mladými ľuďmi čím ďalej vo väčšej obľube.

Účtovanie, oceňovanie a vykazovanie virtuálnej meny v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva nám určujú vládne nariadenia a platné zákony. V záverečnej práci sme sa snažili o vysvetlenie pojmu virtuálna mena, ako vznikla a rozvíjala sa, uviedli sme rozdiel medzi virtuálnou menou a digitálnymi peniazmi. Objasnili sme ako sa virtuálna mena účtuje, oceňuje a vykazuje v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva v právnych podmienkach Slovenskej republiky. Porovnávali sme účtovanie a vykazovanie virtuálnej meny v účtovnej jednotke v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. Na príkladoch sme rozobrali jednotlivé účtovné prípady účtovania virtuálnej meny v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. Ukázali sme ako sa účtujú rôzne situácie, ktoré sa môžu vyskytnúť pri kúpe, predaji alebo výmene virtuálnej meny za iný tovar alebo službu účtovnou jednotkou účtujúcou v systéme jednoduchého účtovníctva. Analyzovali sme aj prípady účtovania virtuálnej meny v sústave podvojného účtovníctva, konkrétne ako sa účtuje obstaranie virtuálnej meny kúpou, inkaso pohľadávky voči odberateľovi v Bitcoinoch, predaj virtuálnej meny, a tiež ako účtovať Bitcoiny získané ťažbou a ich následné použitie na úhradu faktúry. Pomocou metód skúmania ako sú porovnanie, analýza a syntéza sú výsledkom našej záverečnej práce jednotlivé prípady účtovania virtuálnej meny v účtovnej jednotke účtujúcej v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva v podmienkach slovenského účtovníctva.

Podľa nás sa svet stáva čoraz viac digitálny a vzájomne prepojený a kryptomeny budú v ňom zohrávať čím ďalej zaujímavejšiu úlohu. Virtuálne meny predstavujú jednu z možných budúcností digitálnych. Veríme, že sme naplnili ciele tejto záverečnej práce a že sme boli úspešní pri vysvetlení účtovania, oceňovania a vykazovania virtuálnej meny v účtovných jednotkách účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva v legislatívnych podmienkach účtovníctva Slovenskej republiky.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Tlačené knihy, monografie, vedecko-kvalifikačné práce

1. MAJERČÁKOVÁ, Daniela. *Peniaze a bankovníctvo*. Prvé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018. 30 s. ISBN 978-80-7552-972-5.
2. MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019, 199 s. ISBN 978-80-571-0010-2.
3. MÁZIKOVÁ, Katarína a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov I, zbierka riešených príkladov*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2018, 65 s. ISBN 978-80-8168-788-4.
4. SKLENKA, Miloš a kol. *Účtovníctvo podnikateľských subjektov II*. Druhé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2019. 150 s. ISBN 978-80-571-0055-3.
5. ŠLOSÁROVÁ, Anna a kol.; *Účtovníctvo Úlohy, Príklady, Testy*. Prvé vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. 50 s. ISBN 978-80-8168-236-0.

Články v odborných mesačníkoch a týždenníkoch

1. ŠLOSÁROVÁ, Anna - BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. *Virtuálna mena v účtovníctve podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva (1. časť)*. In: ÚAD Účtovníctvo-Audítorstvo- Daňovníctvo v teórii a praxi. Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018, ročník XXVI, č. 11, s. 8-9.
2. ŠLOSÁROVÁ, Anna - BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. *Virtuálna mena v účtovníctve podnikateľa účtujúceho v sústave podvojného účtovníctva (2. časť)*. In: ÚAD Účtovníctvo-Audítorstvo- Daňovníctvo v teórii a praxi. Bratislava : Slovenská komora certifikovaných účtovníkov, 2018 ročník XXVI, č. 12, s. 7-8.

Právne normy

1. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
2. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov
3. Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92 oznámenie pod číslom 740/2002 Z. z. Ministerstvo financií Slovenskej republiky vydalo podľa § 4 ods. 2 zákona č.

- 431/2002 Z. z. o účtovníctve opatrenie zo 16. decembra 2002 č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva
4. Opatrenie MF SR č. 27076/2007-74 - Oznámenie pod č. 628/2007 Z. z. oznámenie Ministerstva financií Slovenskej republiky o vydaní opatrenia, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov.

Internetové zdroje

- [1.] BUTERIN V. *A Next Generation Smart Contract & Decentralized Application Platform*. [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné online: http://blockchainlab.com/pdf/Ethereum_white_paper-a_next_generation_smart_contract_and_decentralized_application_platform-vitalik-buterin.pdf
- [2.] COINMARKETCAP. *Litecoin (LTC)*. [online]. [cit. 2019-12-31]. Dostupné online: <https://coinmarketcap.com/currencies/litecoin/>
- [3.] HERMELE K., *Commodity Currencies vs. FIAT money – Automaticity vs Embedment*. [online]. [cit. 2019-12-31]. Dostupné online: <http://lup.lub.lu.se/search/ws/files/5999214/5147123.pdf>
- [4.] MAJEROVÁ M., SÝKORA J. *Smernica pre zostavenie účtovnej závierky v PO*. [online]. [cit. 2020-04-20]. Dostupné online: <https://www.uad.sk/33/smernica-pre-zostavenie-uctovnej-zavierky-v-po-uniqueidmRRWSbk196FPkyDafLfwAMMzOZNTKFrQg7wNKETTXNSxEDsn7o4Mjg/>
- [5.] MALATA M., MARTAUS J. MPH advokátska kancelária. *Kryptomeny a rodiaci sa právny rámec*. [online]. [cit. 2020-04-19]. Dostupné online: <https://www.epravo.sk/top/clanky/kryptomeny-a-rodiaci-sa-pravny-ramec-4099.html->

- [6.] MIHALÍKOVÁ E. KUNIKOVÁ M. *Úvod do účtovníctva – Základné pojmy*. [online]. [cit. 2020-04-17]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uvod-do-uctovnictva-Zakladne-pojmy&idc=317>
- [7.] NAKAMOTO S. *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash Systems*. [online]. [cit. 2019-12-30]. Dostupné online: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- [8.] ROBERTSON, J. *THE HISTORY OF MONEY From Its Origins to Our Time*. [online]. [cit. 2019-12-28]. Dostupné online: <http://www.jamesrobertson.com/book/historyofmoney.pdf>
- [9.] RUSNÁKOVÁ J. *Účtovná trieda 5: Náklady. Účtovná trieda 6: Výnosy. Výsledok hospodárenia*. [online]. [cit. 2020-03-31]. Dostupné online: <https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Uctovna-trieda-5-Naklady-Uctovna-trieda-6-Vynosy-Vysledok-hospodarenia-&idc=66>
- [10.] SCHWARTZ D. *The Ripple Protocol Consensus Algorith*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: https://ripple.com/files/ripple_consensus_whitepaper.pdf
- [11.] TSIHITAS T. *Coincentral, Ripple vs Bitcoin Comparison*. [online]. [cit. 2019-12-30]. Dostupné online: <https://coincentral.com/ripple-vs-bitcoin/>
- [12.] TREND. *Bitcoin prudko zdrazuje, môže prekonať aj doterajší rekord*. [online]. [cit. 2020-04-12]. In: Týždenník TREND. Dostupné online: <https://www.etrend.sk/financie/bitcoin-prudko-zdrazuje-moze-prekonat-aj-doterajsi-rekord.html>
- [13.] OPÝTAJ SA ÚČTOVNÍKA. *Ako účtovať o virtuálnych menách (kryptomenách) v jednoduchom a podvojnóm účtovníctve?* [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné online: <https://www.opytajsauctovnika.sk/ako-uctovat-o-virtualnych-menach-kryptomenach-v-jednoduchom-a-podvojnomo-uctovnictve/>
- [14.] TECHOPEDIA. *Definícia digitálna mena*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: <https://www.techopedia.com/definition/6702/digital-currency>
- [15.] COINMETRO. *Digital Currency Vs. Cryptocurrency – What's The Difference?*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: <https://blog.coinmetro.com/digital-currency-vs-cryptocurrency-whats-the-difference/>
- [16.] TWISK. *História peňazí*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné online: <https://www.twisk.sk/ako-investovat/historia-penazi/>

- [17.] EUROEKONÓM. *Majetok podniku – financovanie, obstarávanie, odpisovanie*. [online]. [cit. 2020-03-25]. Dostupné online: <https://www.euroekonom.sk/ekonomia/podnik-a-podnikanie/majetok-podniku/>
- [18.] COINMARKETCAP. *Prehľad vývoja podielov jednotlivých virtuálnej meny*. [online]. [cit. 2019-12-28]. <https://coinmarketcap.com/charts/>
- [19.] COINMARKETCAP. *Zoznam najpoužívanejších virtuálnych mien podľa hodnoty*. [online]. [cit. 2019-12-28]. Dostupné online: <https://coinmarketcap.com/all/views/all/>
- [20.] ESIGN. *Rozličné typy peňazí*. [online]. [cit. 2019-12-28]. Dostupné online: <https://www.esign.sk/4-rozlicne-typy-penazi/>
- [21.] FINANČNÁ SPRÁVA. *Oceňovanie reálnou hodnotou*. [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online: <https://podpora.financnasprava.sk/334110-Oce%C5%88ovanie-re%C3%A1lnou-hodnotou->
- [22.] FINANČNÁ SPRÁVA. *Tlačivo účtovná závierka pre podnikateľov*. [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné online: <https://pfseform.financnasprava.sk/Formulare/eFormVzor/UV/form.301.html>
- [23.] SLAVKOVSKÝ S. *História papierových peňazí – časť druhá – od zlatých papierikov k fiatu*. [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné online: <https://kryptomagazin.sk/historia-papierovych-penazi-cast-druha-od-zlatych-papierikov-k-fiatu/>
- [24.] CFI. *Fiat money currency*. [online]. [cit. 2020-05-03]. Dostupné online: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/economics/fiat-money-currency/>
- [25.] PODNIKAJTE. *Ktorý podnikateľ má povinnosť viesť podvojné účtovníctvo a ktorý podnikateľ si ho môže vybrať dobrovoľne*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/uctovnictvo/podvojne-uctovnictvo>
- [26.] PODNIKAJTE. *Jednoduché účtovníctvo pre samoukov*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://www.podnikajte.sk/jednoduche-uctovnictvo/jednoduche-uctovnictvo-pre-samoukov>
- [27.] PODNIKAJTE. *FIFO (First In First Out)*. [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné online: <https://managementmania.com/sk/fifo-first-in-first-out>